

**İLKÖĞRETİM 5.SINIF
SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE
ÖĞRENME İSTASYONLARI UYGULAMASININ
AKADEMİK BAŞARIYA VE KALICILIĞA ETKİSİ**

Hasan Hüseyin MERGEN

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Gürbüz OCAK

Eylül, 2011

Afyonkarahisar

**T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ**

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**İLKÖĞRETİM SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**İLKÖĞRETİM 5.SINIF
SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE
ÖĞRENME İSTASYONLARI UYGULAMASININ
AKADEMİK BAŞARIYA VE KALICILIĞA ETKİSİ**

**Hazırlayan
Hasan Hüseyin MERGEN**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Gürbüz OCAK**

AFYONKARAHİSAR 2011

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “İlköğretim 5.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenme İstasyonları Uygulamasının Akademik başarıya ve kalıcılığa etkisi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

14/09/2011

Hasan Hüseyin MERGEN

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr. Gürbüz OCAK

Jüri Üyeleri : Doç.Dr. A.Ali GAZEL

: Yrd.Doç.Dr. Nusret KOCA

İmza

İlköğretim Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi H.Hüseyin MERGEN'in "İlköğretim Okulu 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenme İstasyonları Uygulamasının Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi" başlıklı tezini değerlendirmek üzere 14.09.2011 tarihinde, saat 11:00'da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof.Dr.Mehmet KARAKAŞ
MÜDÜR

ÖZET

İLKÖĞRETİM 5.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ÖĞRENME İSTASYONLARI UYGULAMASININ AKADEMİK BAŞARIYA VE KALICILIĞA ETKİSİ

Hasan Hüseyin MERGEN

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
Eylül 2011

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Gürbüz OCAK

Bu çalışmada ilköğretim 5.sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde öğrenme istasyonları uygulamasının akademik başarıya ve kalıcılığa etkisi incelenmiştir. Araştırma Afyonkarahisar’da bir özel ilköğretim okulunda 2009 – 2010 eğitim öğretim yılında iki ayrı grup ile yapılmıştır. Araştırmada öntest – sontest kontrol gruplu model kullanılmıştır. Öntest ve sontest ölçme aracı olarak kullanılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin görüşlerinin alındığı görüşme formu geliştirilmiştir. Her bir grup için geliştirilen ölçme araçlarından alınan sonuçlar ayrı ayrı istatistiksel analizlere tabi tutulmuş ve grupların ortalamaları ve anlamlılık durumları incelenmiştir. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Ölçme araçlarının verdiği puanların karşılaştırılması için “t” testi kullanılmıştır. Görüşme formundan alınan görüşler NVivo 7 bilgisayar programında analiz edilmiştir. Bu araştırmaya göre öğrenme istasyonlarının uygulandığı deney gruplarının her ikisinin de akademik başarıları geleneksel yöntem uygulanan kontrol gruplarına göre daha yüksek çıkmıştır. Öğrenci görüşlerinin kelime analizlerine göre olumlu görüşlerin ortalaması %75.52, olumsuz görüşlerin ortalaması ise %28.18 oranında olması öğrenme istasyonları uygulamasının anlamlılık düzeyiyle örtüşmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme istasyonları, Sosyal Bilgiler Eğitimi

ABSTRACT

THE EFFECTS OF LEARNING STATIONS TECHNIC ON ACADEMIC SUCCESS AND PERMANENCE IN SOCIAL SCIENCES LESSON IN 5TH CLASSES OF PRIMARY SCHOOL

Hasan Hüseyin MERGEN

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF PRIMARY EDUCATION**

September 2011

Advisor: Asist. Prof. Dr. Gürbüz OCAK

In this study, the effect of learning stations practises to academic success and durability (parmanence) was examined in the lesson of Social Knowledge for 5th grade students. The study was done with two seperate groups in a private primary school in Afyonkarahisar, in the academic year 2009-2010. Pretest-posttest control model was used in this study. Pretest and posttests were used as the measurement tool Besides, an interview form, in which students viewpoints had been asked, was developed. Results from measurement tools developed for each group were subjected to statistical analyses seperately and meaningfulness level was taken as 0.05. T-test was used for the comparison of points received from measurement tools. Viewpoints gotten from the interwiev form were analysed in the Nvivo 7 computer programme. According to this study, academic succes of both experiment groups to whom learning practises were applied was higher than control groups to whom traditional methods were applied. The fact that the average of the positive viewpoints from students on the basis of word analyses were 75.52% and that negative viewpoints were 28.18%, showed that learning stations practise overlapped with the meaningfulness level.

Keywords: Learning Stations, Social Knowledge Education

ÖNSÖZ

Eğitim, her geçen gün öğrenmeyi etkili ve kalıcı hale getirmeyi hedefleyen yeni yönelimlerin ve orijinal çalışmaların geliştirildiği bir alandır. ğrenme istasyonları da eğitimdeki bu yeni yönelimlerden en ilgi çekenlerden biridir.

ğrenme istasyonları uygulaması öğrencilerin bireysel becerilerini ortaya koyabilecekleri aynı zamanda birliktelik içinde hareketlerine imkn veren bir ğretim tekniğidir. Severek ve dolu dolu yaptığımız her iki uygulamada da öğrencilerin öğrenme istasyonlarından memnun kalmaları ve severek etkinliklere katılmaları bu olguyu desteklemektedir. ğrenme istasyonları son yıllarda daha çok eğitim hayatında yer almaya başlamıştır. Okullarda seminerlerle anlatılabilecek ve ğretmen ve öğrencilerin severek, öğrenme ve öğretmeden zevk alarak yapabilecekleri bir yöntemdir.

Bu çalışmada ilköğretim 5.sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrenme istasyonları uygulamasının akademik başarıya ve kalıcılığa etki düzeyi araştırılmıştır.

Çalışmanın her aşamasında büyük bir sabır ve özveriyle bilgi birikimini paylaşarak sonsuz destekte bulunan danışmanım Sn. Yrd. Doç. Dr. Gürbüz OCAK'a teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca manevi desteği için eşime, ihtiyacım olduğunda yardımına koşan Muharrem AYDIN'a, çalışmamın başından sonuna izleyip değerlendirmelerde bulunan eş gözlemci arkadaşım Cumhuriyet Sancaktar SELAMET'e, zümre arkadaşım Ferhat KKMEMİŐOĐLU'na ve uygulama sırasında okul imkanlarını sonuna kadar aan zel Zafer İlköğretim Okulu Müdürü Sayın Emin AKMAN'a teşekkür ederim.

AFYONKARAHİSAR, Eylül 2011

Hasan Hüseyin MERGEN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
YEMİN METNİ.....	iii
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar DİZİNİ.....	xi
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
EKLER LİSTESİ.....	xiv
GİRİŞ.....	1
I. TEZİN AMACI.....	3
II. TEZİN ÖNEMİ.....	3
III. PROBLEM.....	4
IV. ALT PROBLEMLER	4
V. DENENCELER.....	4
VI. SAYILTILAR.....	5
VII. SINIRLILIKLAR.....	5

I. BÖLÜM

İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ÖĞRENME

İSTASYONLARININ UYGULANMASI

1. SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ.....	6
1.1. SOSYAL BİLİMLER.....	6
1.2. SOSYAL BİLGİLER VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ.....	6
2. 2005 İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMI	7
2.1. 2005 SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMININ VİZYONU.....	7
2.2. SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMININ GEREKÇESİ VE AMAÇLARI.....	8

2.2.1. Programın Gerekçesi.....	8
2.2.2. Programın Amaçları.....	8
2.3. SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMINDA ÖĞRETİM STRATEJİLERİ.....	9
3. ÖĞRENME İSTASYONLARI.....	10
3.1. ÖĞRENME İSTASYONLARI NEDİR?.....	11
3.2. ÖĞRENME İSTASYONLARI NASIL ÇALIŞIR.....	12
3.3. ÖĞRENME İSTASYONLARINDA UYGULAMA	13
3.4. ÖĞRENME İSTASYONLARININ KURULUŞ İLKELERİ.....	13
3.5. ÖĞRENME İSTASYONLARININ ÇALIŞMA BASAMAKLARI.....	14
3.6. ÖĞRENME İSTASYONLARININ AVANTAJLARI.....	14
3.7. ÖĞRENME İSTASYONLARININ DEZAVANTAJLARI.....	15
3.8. ÖĞRENME İSTASYONLARINDA ÖĞRETMENİN ROLÜ.....	15

II. BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	16
2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	17
3. VERİ TOPLAMA ARACI.....	19
3.1. ÖNTEST-SONTEST	19
3.2. KURAMSAL ARAŞTIRMA	20
3.3. ÖĞRENME İSTASYONLARI GÖRÜŞME FORMU	20
4. VERİLERİN TOPLANMASI VE UYGULAMA SÜRECİ.....	20
5. VERİLERİN ANALİZİ.....	23

III. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

1. ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARI DÜZEYİ BAKIMINDAN ÖNTEST SONUÇLARININ KARŞILAŞTIRILMASI.....	25
2. ALT PROBLEMLERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	26
2.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR....	26
2.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR....	28

2.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.30

IV. BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

1. SONUÇ VE TARTIŞMA.....	40
2. ÖNERİLER.....	56
KAYNAKÇA	58
EKLER	61

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 1. Yapılandırıcı Öğrenme Yaklaşımını Esas Alan Stratejiler	10
Tablo 2. Öntest – Sontest Kontrol Gruplu Modelin Simgesel Görünümü.....	16
Tablo 3. Araştırmadaki 5.sınıflar için uyarlanmış öntest – sontest kontrol gruplu modelin simgesel görünümü	16
Tablo 4. Deney ve Kontrol Grupları Öğrenci Sayıları	17
Tablo 5. 1.Ünitede Deneklerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	18
Tablo 6. 2.Ünitede Deneklerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	18
Tablo 7. Ön – son Testlerin Güvenirlik Çalışmasındaki İlk Ve Maddeler Çıkarıldıktan Sonraki Kuder-Richardson (KR-20) Katsayıları	19
Tablo 8. Güvenirlik Çalışması Sonrası Ön – son Testlerdeki Madde Sayıları.....	20
Tablo 9. ÖİU "Bölgemizi Tanıyalım" Ünitesi İstasyon Planlama Listesi	21
Tablo 10. ÖİU "Ürettiklerimiz" Ünitesi İstasyon Planlama Listesi	22
Tablo 11. Gözlemciler Arası Uyum Değerleri	24
Tablo 12. I.Ünite Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına İlişkin Bulgular	25
Tablo 13. II. Ünite Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına İlişkin Bulgular.....	25
Tablo 14. I. Ünite Deney Ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular.....	26
Tablo 15. I. Ünite Deney Ve Kontrol Gruplarının Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular	27
Tablo 16. I. Ünite Deney Grubunun Öntest Ve Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular	27
Tablo 17. I. Ünite Deney Grubunun Sontest Ve Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular.....	28
Tablo 18. II. Ünite Deney Ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular	28
Tablo 19. II. Ünite Deney Ve Kontrol Gruplarının Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular.....	29

Tablo 20. II. Ünite Deney Grubunun Öntest Ve Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular	29
Tablo 21. II. Ünite Deney Grubunun Sontest Ve Kalıcılık Testipuanlarına İlişkin Bulgular	30
Tablo 22. Tema ve Alt Temalarla İlgili Yapılan Kodlamalara İlişkin Bulgular..	31
Tablo 23. Görüşme Formunda 1.Soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	32
Tablo 24. Görüşme Formunda 2.Soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	33
Tablo 25. Görüşme Formunda 3.Soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	34
Tablo 26. Görüşme Formunda 4.Soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	35
Tablo 27. Görüşme Formunda 5.Soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	35
Tablo 28. Görüşme Formunda 6.Soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	36
Tablo 29. Görüşme Formunda 7.Soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular.....	37
Tablo 30. Temalara Göre Olumlu, Olumsuz ve Çekimser Görüş Oranları.....	38
Tablo 31. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 1. Soru İçin Örnek Cevaplar	40
Tablo 32. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 2. Soru İçin Örnek Cevaplar	42
Tablo 33. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 3. Soru İçin Örnek Cevaplar	45
Tablo 34. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 4. Soru İçin Örnek Cevaplar.....	47
Tablo 35. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 5. Soru İçin Örnek Cevaplar	49
Tablo 36. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 6. Soru İçin Örnek Cevaplar	51
Tablo 37. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 7. Soru İçin Örnek Cevaplar	53

KISALTMALAR DİZİNİ

ÖİU: Öğrenme İstasyonları Uygulaması

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

N : Toplam sayı

P : Sigma

s : Sayfa

SS : Standart Sapma

TTKB: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı

EKLER

Sayfa

Ek 1: 5.sınıf I.Ünite “Bölgemizi Tanıyalım” Ünitesi Öntest – Sontest.....	61
Ek 2: 5.sınıf II.Ünite "Ürettiklerimiz" Ünitesi Öntest–Sontest.....	65
Ek 3: 5. Sınıf I. Ünite "Bölgemizi Tanıyalım" Ünitesi İstasyon Planlaması.....	69
Ek 4: 5. Sınıf II. Ünite "Ürettiklerimiz" Ünitesi İstasyon Planlaması.....	70
Ek 5: Öğrenme İstasyonları Görüşme Formu.....	71
Ek 6: Ürün ve Öğrenme istasyonları Uygulama Fotoğrafları.....	73
Ek 7: NVivo Çıktıları.....	78

GİRİŞ

Eğitim bir süreçtir. Eğitim sürecini birbirini izleyen ve birbiri üzerinde biriken öğrenme ve öğretme olayları oluşturur. Okullarda yapılan planlı, kontrollü ve örgütlenmiş öğretim faaliyetleri ise öğretim olarak adlandırılmaktadır (Fidan, 1985, 9-11). Bu faaliyetler ne kadar başarılı ise etkili bir eğitimden söz edebiliriz. Bunun için de eğitimde öğretim ve öğrenme süreçlerinde işe koşulan yöntem ve teknikler önem kazanmaktadır. Eğitimde şimdiye kadar birçok yöntem ve teknik denenmiş; bunların başarılı bulunanları varlığını devam ettirmiştir.

Ancak öğrenme ve öğretme süreçleri için her geçen gün yeni yöntem ve teknikler geliştirilmektedir. Bütün bu yöntemler çağa uygun olarak da geliştirilmektedir. Günümüz bilgi ve teknoloji çağıdır. Dolayısı ile geliştirilen öğretim teknikleri teknoloji ve bilgiden geri kalmaz.

Ülkemizde 2005 yılında yenilenen ilköğretim programında Sosyal Bilgiler dersinin içeriği de buna göre düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile Sosyal Bilgiler dersi vizyonu "21. yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektir." olarak ifade edilmektedir.

Buradan yola çıkarak sosyal bilgiler dersinde bilgiyi deneyimlerine göre yorumlama, düzenleme, kullanma, bilimsel yöntemleri kazanma ve üretkenlik gibi becerilerin hedeflendiğini görmekteyiz. Bu durumda öğretimde etkili yöntem ve teknikler kullanmak kaçınılmaz hale gelmiştir.

Değişen ilköğretim programı yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre düzenlenmiştir. Atasoy (2002), yapılandırmacılağa göre öğrenmenin bilginin pasif algılanması olmayıp, öğrenenin olgularla ilgili anlayışının aktif, sürekli olarak ve yeniden yapılandırması işlemini belirttimektedir.

İnsan, çevre itibariyle doğal ve toplumsal olarak iki etkileşim alanı vardır. Doğal çevre doğa ve fiziki ilişkileri; sosyal çevre de toplumsal olgu, kişi ve kurumlarla ilişkileri konu almaktadır. Sosyal Bilimler, insanlar arası ilişkileri inceler, toplumdaki insan davranışlarını inceleyen disiplinleri barındırır. Tüm alanlarda olduğu gibi sosyal bilimlerin öğrencilere aktarılmasının yöntemleri devamlı geliştirilmeye açık bir konudur. 21. yüzyılda tüm dünyada düz anlatım, soru-cevap gibi geleneksel öğretim yöntem ve yaklaşımlarına alternatif, ilgi ve becerileri dikkate alan ve öğrencinin merkezde öğretmenin ise yönlendirici olduğu yöntemler ve yaklaşımlar geliştirilmektedir.

Günümüz eğitim anlayışı davranışçı kuramlardan bilişsel kuramlara kaymakta ve eğitim ortamları bu yönde değişmektedir. Bilişsel kuramların temeli bireyin çevre ile etkileşimi ve çevreyi kendine göre anlamlandırması etki-tepkiyi ifade eden davranışçı yaklaşımın ilerisindedir. Davranışçı kuramın bu etki-tepki ilişkisi bilişsel kuram tarafından kabul edilmemektedir. Bilişsel öğrenmelerde birey çevreyle ilişki içine girerek öğrendiğinden her bireyin farklı bir öğrenme gerçekleştirmesi söz konusudur. Bilişsel kuramlarında, davranışçı ve geleneksel öğrenme anlayışında görülen rollerde de farklılıklar meydana gelmektedir. Öğretme yerini öğrenme, öğrenci yerini öğrenene bırakmaktadır. Bu doğrultuda öğretmen rehberlik yapan ve yardımcı rolündedir (Başbay, 2005).

“Öğrenmeyi kolaylaştıran ve zorlaştıran etmenleri üç ana grupta toplamak mümkündür. Birinci grupta öğrenenle ilgili etmenler yer alır ki bunlar; bireyin öğrenme kapasitesi, ön yaşantıları, hazır bulunuşluk düzeyi, psikolojik durumu, zekası yaşı gibi kişisel değişkenlere bağlıdır. İkinci grupta öğrenme stratejileri, öğretim yaşantılarının düzenlenmesi ve öğretim yöntemlerinin seçilmesi gibi etmenler yer alır. Üçüncü grupta ise öğrenilecek konunun niteliği, içeriği ve türü bulunmaktadır” (Aydın, 2006:239).

“Ayrıca, bilgiyi algılamak, dikkat etmek, akılda tutmak, hatırlamak, unutmak, düşüncenin bloke edilerek engellenmesi gibi bazı zihinsel işlemler ve bunların yanı sıra birçok duygusal ve psikolojik faktörler öğrenme sürecinde önemli bir etkiye sahiptir” (Sünbül, 2003:1). Tüm bu etmenler öğretim yöntem ve yaklaşımlarının düzenlenmesinde göz ardı edilemez.

Bu bağlamda son yıllarda gündeme daha sık gelen fakat bununla birlikte kaynaklarda yeterince yer bulamayan "Öğrenme İstasyonları" veya yaygın adıyla İstasyon Öğretim Tekniği" doğru uygulandığına öğrenmeyi zevkli hale getiren bir

teknik olarak kendini göstermektedir. Öğrenme istasyonları ile öğrenciler, proje, drama, deney, araştırma gibi birçok etkinliği de kullanabilmektedirler.

Öğrenme istasyonları öğrencilere dersi farklı yöntemler uygulayarak daha iyi anlayabilmelerini kolaylaştırmaktadır. Özellikler yeni öğretim programlarında uygulanması daha kolay bir hale gelen istasyonlarda öğrenciler yaratıcılıklarını ve hem grup hem de bireysel performanslarını en üst düzeyde gösterme fırsatı bulabilmektedirler.

I. TEZİN AMACI

Bu çalışmanın temel amacı ilköğretim 5.sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrenme istasyonları uygulamasının öğrencilerin akademik başarısına etkisi ve öğrencilerin öğrenme istasyonları hakkındaki görüşlerini araştırmaktır. Deney guruplarına uygulanan öğrenme istasyonları etkinliklerinin kontrol guruplarına uygulanan geleneksel yöntemlere (düz anlatım, soru – cevap, vb...) göre öğrencilerin akademik başarılarını ne düzeyde etkilediğini araştırmak amaçlanmıştır.

II. TEZİN ÖNEMİ

Ülkemizde 2005 yılında MEB, Talim Terbiye Kurulu tarafından ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi (4.ve5. Sınıflar) öğretim programı hazırlanmıştır. Programda, yapılandırıcı (constructivist) öğrenme yaklaşımı öncelikli olup öğrenmenin her bireyin zihninde, çoğu zaman o bireye özgü bir süreç sonunda gerçekleştiği görüşüne ağırlık verilmiştir. Bu anlamda, öğretim programında öğrenciyi fiziksel ve zihinsel olarak etkin kılan, yapılandırıcı yaklaşıma uygun çeşitli öğretim stratejilerine yer verilmiştir (TTK, 2005).

2005 yılından bu yana geçen sürede programın uygulanmasında çeşitli sorunlarla karşılaşmış, özellikle sınıf içi etkinliklerin düzenlenmesinde sıkıntılar yaşanmıştır. Öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak hazırlanacak sınıf içi etkinlikler, yapılandırıcı öğrenme yaklaşımının mantığına uygun bir adım olacaktır. Bu bağlamda, konuların farklı açılardan öğrenilebilmesini ve bireysel farklılıklara göre öğrenme yaşantılarının düzenlenmesini temel alan Öğrenme İstasyonları Uygulaması'nın Sosyal Bilgiler

dersindeki uygulamasının öğretmenler için yol gösterici bir deneme olabileceği düşünülmektedir.

III. PROBLEM

Problem cümlesi “İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrenme istasyonları uygulamasının geleneksel öğretim metotlarına göre öğrenci başarısını etkileme düzeyi nedir?” olarak belirlenmiştir.

IV. ALT PROBLEMLER

Araştırmanın yukarıda genel olarak belirtilen problemine çözüm aramak amacıyla şu alt problemlere cevap aranmıştır:

1. İlköğretim 5. Sınıf sosyal bilgiler dersi “Bölgemizi Tanıyalım” ünitesinde, öğrenme istasyonları uygulaması yapılan grup (deney grubu) ve geleneksel öğretimin yapıldığı grup (kontrol grubu) arasında akademik başarı düzeyleri bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
2. İlköğretim 5. Sınıf sosyal bilgiler dersi “Ürettiklerimiz” ünitesinde, öğrenme istasyonları uygulaması yapılan grup (deney grubu) ve geleneksel öğretimin yapıldığı grup (kontrol grubu) arasında akademik başarı düzeyleri bakımından anlamlı bir fark var mıdır?
3. Öğrencilerin öğrenme istasyonları uygulamasına bakış açıları nasıldır?

V. DENENCELER

Belirtilen temel probleme yanıt aramak amacıyla aşağıdaki denenceler test edilmiştir.

1. İlköğretim 5. Sınıf sosyal bilgiler dersi “Bölgemizi Tanıyalım” ünitesinde, öğrenme istasyonları uygulaması yapılan grup (deney grubu) ve geleneksel öğretimin yapıldığı grup (kontrol grubu) arasında akademik başarı düzeyleri bakımından anlamlı bir fark vardır.
2. İlköğretim 5. Sınıf sosyal bilgiler dersi “Ürettiklerimiz” ünitesinde, öğrenme istasyonları uygulaması yapılan grup (deney grubu) ve geleneksel öğretimin yapıldığı grup (kontrol grubu) arasında akademik başarı düzeyleri bakımından anlamlı bir fark vardır.

VI. SAYILTILAR

Bu araştırmada;

- Ön test ve son testlerin uygulanması aşamasında çalışma evrenini oluşturan öğrencilerin soruları ciddiyele cevapladıkları,
- Ön – son testin güvenirlilik çalışmalarında uygulanan öğrenci gruplarının soruları ciddiyele cevapladıkları,
- Çalışma evrenini oluşturan öğrencilerin uygulama yapılan üniteleri ilk defa okulda öğrendikleri,
- Öğrenme istasyonları uygulamasının sosyal bilgiler öğretiminde olumlu yönde fayda sağlayacağı varsayılmıştır.

VII. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma sonuçlarının yorumu ve genellenebilirliği;

- 2009 – 2010 eğitim – öğretim yılı ile,
- Afyon Özel Zafer İlköğretim Okulu, 5/A ve 5/C öğrencileri ile,
- Sosyal Bilgiler dersi ile,
- Öğrenenlere ön test, son test olarak uygulanan çoktan seçmeli testler ile,
- 5. sınıf "Bölgemizi Tanıyalım" ve "Ürettiklerimiz" üniteleri ile,
- Öğrenme istasyonları ile ilgili görüşler 33 öğrenci ile sınırlıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE ÖĞRENME İSTASYONLARININ UYGULANMASI

1. SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ

1.1 SOSYAL BİLİMLER

“Günümüze kadar birçok bilim insanının bilimin ne olduğunu farklı biçimlerde tanımladıkları görülür. Bunlar arasında, “...nesnel sağlamlığı olan bilgiler bütünü”, “neden – sonuç ilişkilerinin ifade edildiği sistematik bilgiler birikimi”, “insanoğlunun biriktirdiği kaydedilmiş sistematik bilgi” biçiminde tanımlara rastlanmaktadır.” (Karasar, 2006: 8). Bilimin birden fazla, farklı şekilde tanımlarının yapılmış olması bilimin çok boyutlu bir kavram olduğunun göstergesidir.

Sosyal bilimler, insanların ürettiği, gerçeğe kanıtlamaya dönük bağlantı kurma süreci ve bu süreçte elde edilen bilgiler olarak tanımlanabilir. Yani sosyal bilimler insanın oluşturduğu gerçeğe uğraşmaktır. Sosyal bilimler insanın insanla ve kurumla ilişkilerini inceleyen disiplinleri içerir. Toplumun ve bireylerin faaliyetlerini ele alan fikri ve kültürel bir ilim olan sosyal bilimlerin ilgilendiği esas konu, gruptaki insan etkinliğidir ve amacı beşeri anlayışın gelişmesidir. Kişi ihtiyaçları ile toplum beklentileri arasındaki dengeyi sağlamada insana gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırmada sosyal bilimlere önemli sorumluluklar düşmektedir.

Eğitim kurumlarının en önemli işlevlerinden biri de çocuğun sosyalleşmesini sağlamak ve onun iyi bir vatandaş olarak yetiştirmektir. İlköğretim kurumlarında bu amaca hizmet eden derslerin başında Sosyal Bilgiler gelmektedir.

1.2 SOSYAL BİLGİLER VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ

Eğitimin her alanı hemen her gün yeni araştırma ve gelişmelerle yeni ufuklara açılmaktadır. Bu ufukların gelişmesinde yazılan kitaplar, artan ve gelişen sayısız

bilginin payı büyüktür. Her alan uzmanlar, araştırmacılar ve uygulayanlarla hızla gelişmektedir. Toplumun sosyal konularını inceleyen sosyal bilimler de bu gelişmede önemli bir yere sahiptir. Sosyal bilimlerin öğretim alanı olarak kabul edilen sosyal bilgilerin öğretimi de bu bağlamda önemli gelişmelere sahne olmaktadır.

Sosyal bilgilerin ülkeler ve toplumlar için gerekli ve vazgeçilmez olduğu tespiti önemlidir. Her toplum devamlılığını sağlayacak, gelecek nesilleri daha ileri götürebilecek nitelikte bireyler yetiştirmek ister. Bunu yapmanın en sistemli yolu da eğitimidir. Bunu yapmak da evrensel ve milli özellikleri kapsamış eğitim programları sayesinde mümkündür. Bu programlar içerisinde de sosyal bilgiler bu amaçlara yönelik bir ders olarak eğitim kademelerinde önemli bir ders olarak bulunmaktadır.

Eğitim kurumlarının en önemli işlevlerinden biri de çocuğun sosyalleşmesini sağlamak ve onun iyi bir vatandaş olarak yetiştirmektir. İlköğretim kurumlarında bu amaca hizmet eden derslerin başında Sosyal Bilgiler gelmektedir. Sosyal Bilgilerin bir ders olarak eğitim programına girmesi ilerlemecilik akımının "demokratik toplum için vatandaş yetiştirme" görüşünün etkisiyle gerçekleşmiştir.

2. 2005 İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMI

Yeni Sosyal Bilgiler hareketiyle Sosyal Bilgiler dersinde tarih ve coğrafya derslerinin ağırlığı azaltılmış; sosyoloji, psikoloji, antropoloji, ekonomi, hukuk, siyasal bilimler ve sosyal psikolojiye ağırlık verilmiştir. Sosyal Bilimler alanındaki kavram ve yöntemlere dayalı disiplinler arası bir yapı belirlenmiştir. Geleneksel tümdengelim ve anlatımın yerini, tümevarım ve araştırma yöntemi almıştır. Öğrenciler, bilginin pasif alıcısı almaktan çıkarılarak, bilgiyi aktif olarak elde eden, eleştirel düşünme becerisine sahip bireyler olarak yetiştirilmek istenmiştir.

Ata (2007), yeni sosyal bilgiler programının yansıtıcı düşünme, sosyal bilimler ve vatandaşlık aktarımı olarak sosyal bilgiler eğitiminin geleneklerini yansıttığını belirtmiştir.

2.1. 2005 SOSYAL BİLGİLER PROGRAMININ VİZYONU

2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim programının vizyonu "21. yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam

içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektir." olarak belirtilmiştir (Ata, 2007).

Ata (2007), yukarıdaki ifadelerin eski programda da bulunduğunu fakat açıklamalar kısmında tavsiyeden öteye geçemediğini belirtir. Oysa yeni programda bu ifadeler etkinliklerle, doğrudan verilebilecek beceri ve değerlerin kazandırılabilceği bir şekilde yer almaktadır.

2.2. SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMININ GEREKÇESİ VE AMAÇLARI

2.2.1. Programın Gerekçesi

Tüm dünyada bireysel, toplumsal ve ekonomik alanda yaşanmakta olan değişimi ve gelişimi; ülkemizde de demografik yapıda, ailenin niteliğinde, yaşam biçimlerinde, üretim ve tüketim kalıplarında, bilimsellik anlayışında, toplumsal cinsiyet alanında, bilgi teknolojisinde, iş ilişkileri ve iş gücünün niteliğinde, yerleşme ve küreselleşme süreçlerinde görmek mümkündür. Tüm bu değişim ve gelişimleri eğitim sistemimize ve programlarımıza yansıtmak bir zorunluluk hâline gelmiştir.

2.2.2. Programın Amaçları

Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi (MEB, TTKB, 2005.13).

Sosyal Bilgiler dersi, demokratik değerleri benimsemiş vatandaşlar olarak öğrencilerin içinde yaşadığı topluma uyum sağlamalarını ve öğrencilere bu bilgi birikimini yaşama geçirilebilecek donanımlar kazandırmayı amaçlamaktadır.

2.3. SOSYAL BİLGİLER DERSİ PROGRAMINDA ÖĞRETİM STRATEJİLERİ

Yeni eğitim programlarının kaynağı yapılandırmacı yaklaşım olarak ön plana çıkmaktadır. Yapılandırmacılığın birçok tanımı yapılmakla birlikte en öne çıkan tanımları kısaca ele almakta fayda vardır.

Demirel (2006) ve Akınoğlu'na (2007) göre yapılandırmacılık, öğretimle ilgili bir kuram değil; bilgi ve öğrenme ile ilgili bir kuramdır ve bu kuram, bilgiyi temelden kurmaya dayanır. Başlangıçta öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmiş ve zaman içinde öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir yaklaşım haline dönüşmüştür.

“Yapılandırmacı kuramların, yapılandırmacı program tasarılarının, yapılandırmacılığın öğretim uygulamalarının ya da yapılandırmacı süreçlerde öğrenenler olarak öğretmen ve öğrenci özelliklerinin nasıllığı; bilginin deneyimlerle oluşan anlamlar olduğu, gerçekliğin daha çok bireysel anlamların özneler arası düzlemde kabul edilebilirliğiyle ilgili olduğu, öğrenmenin anlamlı, anlamlılığın ise bireylerin özneler ve nesnelere dünyasıyla etkileşimlerinin bir görünümü olarak ortaya çıktığı kabulleriyle yordanmalıdır.” (Yurdakul, 2005:58)

Akınoğlu'na (2007) göre, yapılandırmacı yaklaşım öğrenmeyi deneyimden anlam çıkarmayla eş tutmuştur. Öz olarak yapılandırmacılık bilginin; deneyim, gözlem, mantıksal çözümlenme, kendine özgü anlam yükleyerek şekillendirme ve yapılandırılmasıdır.

“Yapılandırıcı öğrenme yaklaşımı, bireyin bilgi edinmeye başlarken boş bir zihinle yola çıkmadığını, yeni öğrendiği konu veya kavramla ilintili hazır zihin yapılarını harekete geçirdiğini, kendi bildikleri ile eklenenebilen hususları özellikle seçip öğrenmeye yatkın olduğunu, öğrendiği yeni bilgileri zihninde etkin olarak kendisinin yeniden yapılandırıdığını vurgular.” (MEB, TTKB, 2005:13).

Yeni ilköğretim programlarının da temel çıkış noktası yapılandırıcı yaklaşımdır. Yapılandırıcı yaklaşım öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımdır. Doğal olarak da öğrenci merkezli stratejilerin kullanılması kaçınılmazdır.

Yaşar ve Gültekin (2007), kullanımları farklı olsa da öğretmen merkezli stratejilerin amacının, bilgiyi olabildiği kadar etkili ve hızlı bir biçimde öğrenciye sunmak olduğunu belirtir.

“Öğretim stratejileri, Tablo 1’de görüldüğü gibi, bir ucunda öğretmen merkezli stratejilerin diğer ucunda ise yapılandırıcı öğrenme yaklaşımını esas alan öğrenci merkezli stratejilerin olduğu bir spektrumda dağılım gösterir. Öğrenci merkezli stratejiler kritik ve yaratıcı düşünme, analiz etme ve değerlendirme gibi üst düzey

düşünme becerilerini ortaya çıkarmak ve geliştirmek için uygun öğrenme fırsatları sağlar”(TTKB, 2005:6).

Tablo 1. Yapılandırıcı Öğrenme Yaklaşımını Esas Alan Stratejiler

Öğretmen merkezli stratejiler			Öğrenci merkezli stratejiler		
Klasik sunum	Gösterim	Tüm Sınıf Tartışması	Rol yapma	Proje	Bağımsız çalışma
	Hikâye anlatımı	Video gösterimi	Küçük grup tartışması (akran öğretimi)	Kütüphane taraması	Öğrenme merkezleri
	Programlandırılmış birebir öğretme	Simülasyon	Okul gezisi	Sorgulama	Programlandırılmış öğrenme
		Alıştırma yapma	İşbirliğine bağlı öğrenme	Keşfetme	Kişileştirilmiş öğrenme sistemleri
			Drama	Problem temelli öğrenme	
			Oyun oynama		

“Seçilen öğretim yöntemleri; öğretmenin bir antrenör gibi öğrencileri motive eden, durumlara tanı koyan, gerektiğinde rehberlik eden, öğrencilerin yararına yeni ve özgün ortamlar hazırlayabilen, öğrenmekten bıkmayan ve sürekli araştıran özelliklere sahip olmasını gerektirir. Öğrenci de araştırma ve sorgulama yöntemlerini kullanarak günlük hayatta karşılaştığı sorunlara kendine göre cevaplar arayan, bilgi üretebilen bir birey konumuna gelir. Bu süreçlerde öğrenci hem bedenen hem de zihnen etkin olur” (TTKB, 2005:17). Öğretmen ve öğrencilerin sahip olması gereken bu özellikler yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında öğrencinin bilgiyi yapılandırmasında ön koşul olarak karşımıza çıkmaktadır.

3. ÖĞRENME İSTASYONLARI

Eğitim dünyasındaki öğrenci merkezli yeni yöntemlerden birisi de, “Öğrenme İstasyonları”dır. Öğrenme istasyonları son yıllarda özellikle Avrupa’daki okullarda çokça kullanılmaya başlayan bir öğretim tekniğidir. İstasyonlarda öğrenme,

öğrencinin seçilen birkaç konu çerçevesinde çalıştığı veya duruma göre konunun parçalara ayrıldığı ve sonra çalışmaların bir araya getirildiği bir ders biçimi olarak tanımlanabilir (Demirörs, 2007).

Morgil (2002), istasyonlarda öğrenme modelinin yeni bir konu olduğunu ve bundan dolayı konu ile ilgili kaynak sayısı çok az olduğunu belirlemiştir. Öğrenme istasyonlarının temeli Helen Parkhurst'un geliştirdiği Dalton Planı'na dayanmaktadır. İstasyon tekniği planlaması dikkatli yapıldığında Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler ve dil eğitimi gibi alanlarda başarıyla uygulanabilecek bir tekniktir (Ocak,2008).

3.1. ÖĞRENME İSTASYONLARI NEDİR?

Manuel (1974), öğrenme istasyonlarının öğrenciyi belirli bir hedefe ulaşması için dizayn edilen, mantıklı ve ardışık direktiflerin öğrenciye verildiği, birçok öğrenci seviyesine hitap ettiği ve değerlendirme prosedürlerinin açıkça verildiği bir teknik olduğunu belirtir.

Hesapçioğlu (2008) istasyon tekniğinin, belirli bir konuda çeşitli açılardan kolektif şekilde çalışılıp ortak bir ürün ortaya çıkarılması için uygulanan bir yöntem olduğunu ifade etmiştir. Bunun için konunun farklı yönlerinin çalışılabilmesi için sınıf içinde çalışma istasyonları adı verilen öğrenme merkezleri oluşturulur. Ocak'a (2008) göre, istasyon tekniği planlaması dikkatli yapıldığında Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler ve dil eğitimi gibi alanlarda başarıyla uygulanabilecek bir tekniktir.

Morgil (2002), öğrenme istasyonlarının kendi kendine öğrenme sorumluluğuna teşvik ettiğini ve ikili üçlü çalışma ortamlarında çalışılmasından dolayı da istasyon tekniği ile öğrenmenin aynı zamanda bir sosyal öğrenme olduğunu belirtmektedir.

Ocak (2008) bu tekniğin uygulamasından önce öğrencilerin zekâ alanlarına, öğrenme stillerine göre veya sınıf seviyesine uygun olarak heterojen gruplara ayrılabilirliğini ve grupların konunun özelliğine göre önceden hazırlanmış olan istasyonlarda öğrenme faaliyetlerine katılabileceğini belirtir. Bütün gruplar istasyonları tek tek dolaşarak verilen sürelerde aynı konuyu farklı etkinliklerle tekrar ederek ilerler.

Sönmez (2008), gruplar oluşturulurken kaç istasyon kurulacağına tasarlanan etkinliğin amacına yönelik belirleneceğini belirtir. İstasyon seçiminde bazen öğrenci bazen de öğretmen belirleyici olabilir. Öğrenciler farklı hazır bulunuşluk düzeylerine göre farklı öğrenme aktivitesine ve görevine yönlendirilecektir. Öğrenci farklı aktiviteler ile o konu üzerinde pratik yapabileceği gibi, bazen arkadaşlarına da öğretebilecek bazen de o konuyla ilgili proje hazırlayabilecektir. Kalabalık sınıflarda, istasyon yöntemlerin uygulanması zordur. Fakat öğretmen sınıfın bir kısmını gözlemci yaparak bu zorluğu aşabilir (Tay, 2008).

Ocak (2008) verdiği örnekte öğrencilerin; drama istasyonunda konu ile ilgili drama faaliyeti, araştırma istasyonunda araştırma yapacağını, sergi istasyonunda resim yazı ve çalışmalarını inceleyip ve sergileyeceğini, deney istasyonunda ilgili deneyleri yapacağını, proje istasyonunda projeler üretebileceğini ifade etmiştir. Bütün bu istasyonları dolaşan öğrenciler, hem baskın zekâ alanını kullanarak arkadaşlarına katkıda bulunurken, arkadaşlarının baskın zekâ alanlarından yararlanarak baskın olmayan zekâ alanlarının geliştirir.

3.2. İSTASYONLAR NASIL ÇALIŞIR?

Her istasyona gidecek öğrenciler belirlenir. Tüm öğrenciler görev alır. Her gruba bir gözlemci ya da istasyon şefi atanır (bu işi öğretmende üstlenebilir). Şef gruba kılavuzluk yapar, iş bitince ürünleri toplarlar. Gruplar istasyonlara dağılır, her grup gittiği istasyonda 10 dakika çalışır. Süre sonunda gruplar yer değiştirir. Tüm grupların tüm istasyonda çalışması sağlanır. İstasyona gelen her yeni grup bir önceki grubun bıraktığı yerden devam eder. Süre sonunda tüm grupların işleri toplanır. Yapılan çalışmalar sergilenir, şiirler öyküler okunur, afişler asılır. (Sönmez,2007; Gözütok,2006)

Demir (2008), öğrencilerin eş zamanlı olarak belirtilen sürede istasyonlara uğrayıp karşılıklı etkileşim ve iletişim yoluyla tüm duyu organlarını da ise koşarak etkinliklere katılabildiklerini belirtmiştir.

İstasyon çalışmalarına katılan öğrenciler bir istasyonda konuyu iyice araştırır. Diğer istasyonlar ise sergi, drama, proje ve deney yaparlar. Böylece öğrenciler aktif olarak birçok keşif ve fırsat yakalayabilirler (Ocak, 2010).

İstasyon çalışmalarında uygulanan bir başka yöntem ise; grupların bir istasyonda yaptıkları çalışmaları baştan başlayıp bitirmeleri şeklindedir. Bu sayede gruplardaki öğrencilerin yaratıcılıkları daha rahat ortaya çıkmaktadır. Önceki grupların çalışmalarını devam ettirmesi istasyona sonradan gelen öğrencileri sınırlandırmaktadır. Bundan dolayı her istasyonda öğrencilerin kendi beceri ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarmalarını sağlamak için yapılan çalışmayı kaldığı yerden devam ettirmek pek verimli olmamaktadır.

3.3. ÖĞRENME İSTASYONLARINDA UYGULAMA

Ocak (2008) göre, öğrenme istasyonları; öğretmenin bilgisine, içeriğe, var olan materyallere, öğrenci sayısına ve ihtiyaçlarına göre değişik şekillerde uygulanabileceği gibi konuya göre sayıları da değişebilir.

İstasyonlarda kendi kendine çalışmanın mümkün olması gerekir. Bu durum materyallere göre değişkenlik gösterir. İstasyonlar öğrencinin daha fazla çalışmasını sağlamakta, kendi yanlışlarını göstermekte, kendini kontrol imkânı vermektedir. Sunulan materyaller iyi yapılandırılmış olmalıdır. Öğrencinin yapacakları görevler net bir şekilde açıklanmalıdır. Daha çok bilgi toplanması gerektiğinde dış istasyonlar kurulabilir. Kütüphane, bilgisayar sınıfı, fen laboratuvarı, koridor, bahçe gibi yerlerde istasyonlar kurulabilir. Sınıfta öğrenilenlerin, okul dışı yaşamla tecrübe edilmesinde dış istasyonlar faydalıdır (Ocak,2008).

Zorunlu istasyonlarda tüm öğrenciler küçük gruplar halinde çalışırlar. Seçimli istasyonlarda ders süresi içinde vakit kaldığı takdirde gönünü öğrenci grupları çalışabilir. Bazı uygulamalarda zorunlu istasyonlarda tüm öğrenci grupları öğretmenin kontrolünde geleneksel eğitime benzer alıştırmalar yapabilirler. Bazı uygulamalarda ise, öğrenciler tamamen serbest olarak 2-3'lü gruplar şeklinde (anlatılan konuda) kendi seçtikleri alt konularda ön hazırlık yaparak konuyu sunarlar ve sunulan konu tüm öğrenciler tarafından tartışılır (Morgil vd. 2002).

3.4. ÖĞRENME İSTASYONLARININ KURULUŞ İLKELERİ

Ocak'a (2008) göre öğrenme istasyonlarının ilkeleri şöyle ifade edilmiştir: Öğrenme istasyonlarında verilen ödevler öğrenme adımlarına ayrılır. Her öğrenme adımı için bir istasyon kurulmalıdır. İstasyonlar birbiriyle bağlı ve belli bir sıra ile takip edilebilir olmalıdır. İstasyonlar konulara göre farklılık gösterir. Öğrenci

tercihlerine göre sürdürülür. İstasyonlar açık, anlaşılır ve şeffaf bir yapıda olmalıdır. Tüm öğrencilerin çalışabileceği materyaller ve değişiklikler ihtiva etmelidir. Zorluk derecesi, her öğrencinin başaracağı şekilde ayarlanmalıdır. Yönergeler önceden belirlenmeli, öğrenciler ödev durumlarını kendileri tanıyabilmelidir. Sonuçları öğrenciler denetleyebilmeli ve eksikliklerini kendileri görebilmelidir. İyi bir öğrenme istasyonu birçok yönden öğrenme sağlar ve bilgiye değişik yollardan ulaşma imkânı sağlar. İyi bir istasyonda tekli, eşli ve grup etkinlikleri mümkündür. Öğrenciler her istasyonda çalışmalarını rapor etmelidirler.

3.5. ÖĞRENME İSTASYONLARININ ÇALIŞMA BASAMAKLARI

İstasyon tekniği her konuda ve her büyüklükte sınıfta rahatlıkla uygulanabilen bir öğretim yöntemi olmakla birlikte, öğrencilerin çalışabileceği alanların oluşturulması ve bu alanlarda öğrencilerin hedeflere ulaşmalarını sağlayıcı etkinliklerin bulunması, tekniğin uygulanması açısından tek başına yeterli olmayıp hazırlık yapmak uzun süren ve yaratıcılık gerektiren bir süreçtir (Güneş, 2009).

Ocak (2008) istasyonlardaki işlem basamaklarını aşağıdaki sıralamaya göre olması gerektiği üzerinde durur:

1. Öğrenme içeriklerinin seçilmesi, sınırlandırılması ve yapılandırılması
2. Öğrenme materyallerinin gruplandırılması
3. İstasyon türüne karar verilmesi ve istasyonların belirlenmesi
4. Çalışma materyallerinin istasyonlara uygun olarak hazırlanması
5. Organizasyonun yapılması.

3.6. ÖĞRENME İSTASYONLARININ AVANTAJLARI

Ocak'a (2008) göre öğrenme istasyonları, uygulama ile teori arasında hızlı bir bağ kurulmasına yardımcı olur. Öğrencilere eş zamanlı olarak farklı öğrenme fırsatları sunar. Öğrencilerin zekâ alanlarına ve öğrenme stillerine göre öğrenmelerine yardımcı olur. Öğrencinin birden fazla duyu organı yoluyla öğrenmesini sağlar. Bu şekilde öğrenmeyi çekici hale getirir. Öğrenme istasyonları tekrar ve pekiştirme yoluyla kavramların pekiştirilmesine yardımcı olur. Öğrencilerin bireysel öğrenmesine ve öğrenme çıktılarını kendi kendine gözden geçirmesine fırsat verir. İstasyonlar bireylerin kendileriyle ve başkalarıyla olan iletişimini artırır.

Manuel'e (1974) göre, öğrenme istasyonlarının yararları şöyle sıralanmakta:

- Öğrenme istasyonları normal sınıf eğitimine paraleldir.
- İstasyonlar müfredatı pekiştirmeye yardımcı olur.
- İstasyonlar zengin müfredat uygulama alanları sağlar.

3.7. ÖĞRENME İSTASYONLARININ DEZAVANTAJLARI

Öğrenme istasyonlarının yapılandırılmasında; ilk aşamada kavranması ve yapılandırılması çok zaman alır. Her bir istasyondaki materyalin, uygulamanın, etkinliğin öğrencilere tanıtılması fazla zaman alır. Hazırlık aşamasında istasyonlardaki konu sınırları, sıralama, bakış açıları iyi belirlenmezse; teknik amaca hizmet etmeyebilir. Güçlü bir öğrenme fırsatı sunarken, bir dönem veya kurs boyunca çok sık kullanılırsa başlangıçtaki etkisini kaybedebilir. Öğrenci ne yapacağına ilişkin bilgilendirilmezse bir kargaşaya dönüşebilir (Ocak,2008).

Sönmez (2008), istasyon tekniği uygulanırken gürültü olabileceğini, bunun en aza indirilmesi için de öğrencilerin yavaş sesle konuşmalarının sağlanması gerektiğini belirtir.

3.8. ÖĞRENME İSTASYONLARINDA ÖĞRETMENİN ROLÜ

İstasyonlarda öğretmenin temel görevi; süreci, görevleri ve materyalleri yapılandırmaktır. Konuların genel tanımına, dağıtımına ve öğrencilerin istasyonlar arasında dolaşımına rehberlik eder. Öğretmen bilgiyi aktaran değil kolaylaştırandır (Ocak,2008).

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

İlköğretim 5.sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrenme istasyonları etkinliğini araştıran bu çalışmada öntest – sontest kontrol gruplu model uygulanmıştır. Araştırmada, iki grup ile çalışılmış ve 1. Ünitadaki uygulamada 5. sınıflardan birer tane kontrol ve deney grupları oluşturulmuştur. II. ünitadaki uygulamada, I. ünitadaki deney grupları kontrol, kontrol grupları deney olmak üzere deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Gerçek bir deneme modeli olan öntest – sontest kontrol gruplu modelin simgesel görünümü ve simgelerin anlamları şöyledir:

Tablo 2. Öntest – Sontest Kontrol Gruplu Modelin Simgesel Görünümü

G1	R	O1.1	X	O 1.2
G2	R	O 2.1		O 2.2

(Karasar, 2004)

G₁ = Deney Grubu

G₂ = Kontrol Grubu

R = Grupların oluşmasındaki yansızlık

X = Bağımsız Değişken

O = Ölçme

Bu modelin araştırmaya uyarlanmış halinin simgesel görünümü şöyledir:

Tablo 3. Araştırmadaki 5.Sınıflar İçin Uyarlanmış Öntest – Sontest Kontrol Gruplu Modelin Simgesel Görünümü

G1	R	O 1.1	X	O 1.2
G2	R	O 2.1		O 2.2
G2	R	O 2.1	X	O2.2
G1	R	O 1.1		O 1.2

G₁, birinci ünitedeki uygulamada deney grubuyken, ikinci ünitedeki uygulamada kontrol grubudur.

G₂, birinci ünitedeki uygulamada kontrol grubuyken, ikinci ünitedeki uygulamada deney grubudur.

Ayrıca öğrenme istasyonları uygulaması hakkında öğrenci görüşleri alınırken nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması yapılmıştır. Eylem araştırmasında amaç uygulamada karşılaşılan sorunları araştırma ve çözüm üretmedir. Yapılandırılmış ya da açık uçlu gözlem, yapılandırılmış ya da açık uçlu görüşme ve doküman analizi eylem araştırmasının veri toplama yöntemleridir. Verilerin analizi betimleme, yansıtma ya da uygulama ile yapılır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

“Bu süreçte araştırma ve uygulama iç içedir. Yani araştırma sonuçları uygulamaya hemen aktarılabilir ve uygulamadaki sonuçlar doğrudan araştırılarak yeni sonuçlara ulaşılabilir. Bu yönüyle eylem araştırması ”katılma”, “yansıtma” ve “geliştirme” süreçlerinin üretken bir biçimde işe koşulduğu bir araştırma yaklaşımıdır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 78)

Öğrenme istasyonları hakkında öğrencilerden görüşler alınırken eylem araştırması yapılmasının tercih edilmesi eylem araştırmasının, uygulamada karşılaşılan sorunları araştırma ve çözüm üretme amaçları açısından önemlidir.

2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın çalışma evrenini ilköğretim 5. sınıfa devam eden öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise Afyonkarahisar ilindeki Afyon Özel Zafer İlköğretim Okulu'na 2009-2010 eğitim öğretim yılında devam eden 5. sınıf öğrencileri oluşturmuştur.

5.sınıf öğrencilerinden iki grup oluşturulmuştur. Uygulama birinci ve ikinci ünite olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının öğrenci sayıları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grupları Öğrenci Sayıları

	Sınıf	Deney Grubu	Kontrol Grubu
I. Ünite	5	21	17
II. Ünite	5	17	21

Hem deney hem de kontrol gruplarının sosyo - ekonomik durumları üst düzeydedir.

Her bir uygulama için deney ve kontrol gruplarının bilgi seviyesinin denk olması amacıyla öğrencilere öntest uygulanmıştır. Test sonuçları istatistikî analizlere tabii tutulmuş ve ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamalar sonucunda deney ve kontrol gruplarının bilgi seviyesi bakımından birbirine denk olduğu görülmüştür. İstatistiksel bulgular üçüncü bölümde (Bulgular ve Yorum) ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 5 ve Tablo 6'da deneklerin her bir gruptaki cinsiyet dağılımları ve yüzdeleri verilmiştir. Tabloda da görülmektedir ki her bir gruptaki cinsiyet dağılımı genelde birbirine yakındır.

Tablo 5. 1.Ünitede Deneklerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Ünite		I. Ünite "Bölgemizi Tanıyalım"			
Sınıf		5-C			
Grup		Deney		Kontrol	
		Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Kız	6	28.57	10	58.82
	Erkek	15	71.43	7	41.18
Toplam		21	100	17	100

Tablo 6. 2.Ünitede Deneklerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Ünite		II. ünite "Ürettiklerimiz"			
Sınıf		5-A			
Grup		Deney		Kontrol	
		Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Kız	10	58.82	6	28.57
	Erkek	7	41.18	15	71.43
Toplam		17	100	21	100

3. VERİ TOPLAMA ARACI

3.1. ÖNTEST – SONTEST

Araştırma için gerekli verileri toplamak amacıyla iki ünite için ayrı ayrı öntest ve uygulama sonundaki durumlarını görerek yorum yapabilmek için sontestler geliştirilmiştir. (Ek 1 ve 2)

“Bölgemizi Tanıyalım” ve “ürettiklerimiz” ünitelerinin MEB, TTKB tarafından belirlenmiş kazanımları göz önünde bulundurularak birinci üniteye yirmi sekiz ve ikinci üniteye yirmi beş maddeden oluşan ölçme araçları geliştirilmiştir. Bu ölçme aracı, güvenirlik sınaması için, Afyon merkezde beş ayrı okulda okuyan 5. sınıflara uygulanmıştır. Bu ölçme araçları güvenirliğinin sınanması için Kuder-Richardson (KR-20) katsayısına bakılmıştır.

Kuder-Richardson (KR-20) tekniği, aynı zamanda elde edilen test puanları arasındaki iç tutarlığı incelemek amacıyla kullanılmakla birlikte; test maddelerine verilecek cevapların doğru/yanlış şeklinde iki seçenekli olması durumunda kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2009).

Testler öğrencilere uygulandıktan sonra veriler istatistik programına girilmiş ve Kuder-Richardson (KR-20) katsayısına bakılmıştır. Hesaplanan KR-20 katsayılarını yükseltmek için, maddelerin karşılık geldiği kazanımlar da göz önünde bulundurularak ilgili maddeler testten çıkarılmış ve testler mümkün olduğunca güvenilir hale getirilmiştir.

Tablo 7’de her bir ünite için ilk hesaplanan KR-20 katsayıları ve ilgili maddeler çıkarıldıktan sonra hesaplanan KR-20 katsayıları verilmiştir.

Tablo 7. Ön – son Testlerin Güvenirlik Çalışmasındaki İlk Ve Maddeler Çıkarıldıktan Sonraki Kuder-Richardson (KR-20) Katsayıları

Ünite	İlk KR-20 Değeri	Son KR-20 Değeri
Bölgemizi Tanıyalım	0,64	0,69
Ürettiklerimiz	0,75	0,76

“Bölgemizi Tanıyalım” ve “Ürettiklerimiz” üniteleri için geliştirilen ön-son testlerde kazanımlar da göz önünde bulundurularak “Bölgemizi Tanıyalım”

ünitesinden beş ve “Ürettiklerimiz” ünitesinden de iki madde çıkarılmıştır. Son durumdaki ön-son testlerin madde sayıları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Güvenirlilik Çalışması Sonrası Ön – son Testlerdeki Madde Sayıları

Ünite Adı	Madde Sayısı
Bölgemizi Tanıyalım	23
Ürettiklerimiz	23

3.2. KURAMSAL ARAŞTIRMA

Kuramsal açıdan araştırmayı desteklemek amacıyla konuyla ilgili yerli ve yabancı kaynaklara ulaşılmaya çalışılmıştır. Ayrıca konuyla ilgili uzman görüşlerine de başvurulmuştur.

3.3. ÖĞRENME İSTASYONLARI GÖRÜŞME FORMU

Öğrenme istasyonları uygulaması sonunda öğrencilerin uygulamayla ilgili görüşlerini, düşüncelerini ve eleştirilerini öğrenmek ve öntest – sontest sonuçlarıyla karşılaştırma yapmak amacıyla görüşme formu uygulanmıştır. (Ek 5)

4. VERİLERİN TOPLANMASI VE UYGULAMA SÜRECİ

Uygulamanın en başında hem deney hem de kontrol grubu öğrencilerine güvenilirlik çalışmalarından geçmiş ön test uygulanmıştır. Araştırma modelinde öntestin bulunması, grupların deney öncesi benzerlik derecelerinin bilinmesine ve son test sonuçlarının buna göre düzeltilmesine yardım eder. (Karasar, 2006:97)

Öğrenme istasyonlarını uygulamaya başlamadan önce öğrencilere ayrıntılı bir biçimde uygulama sürecinin nasıl geçeceği, istasyonlarda dikkat etmeleri gereken hususlar hakkında bilgiler verildi. İstasyon uygulamalarından önce yapılacak çalışmalarda gereken araç ve gereçler belirlenerek uygulama sırasında sorun yaşanmamasına dikkat edilmiştir. İstasyon çalışmaları için sınıfta internet bağlantılı bilgisayar ve yazıcı bulundurulmuş ve öğrencilerin kullanımına verilmiştir.

İstasyon uygulaması uygulanan deney grubunda dört istasyon kurulmuştur. Bu istasyonlar proje, araştırma, drama ve afiş slogan tasarım istasyonu olarak kurulmuştur. "Bölgemizi Tanıyalım" ünitesinin üç konusunda dörder istasyon

çalışması yapılmıştır. İstasyon çalışmasının uygulaması için toplam 12 ders saati ayrılmıştır. Her istasyon çalışması için bir ders saati ayrılmıştır. Bu ders saatinin 30 dakikası istasyon çalışmasına, 10 dakikası da yapılan çalışmaların sunumuna ayrılmıştır. Her grup istasyonda yaptığı çalışmayı ders sonunda diğer gruplara sunmuştur. Yapılan çalışmaların sunumları kayda alınmıştır.

Tablo 9. ÖİÜ "Bölgemizi Tanıyalım" Ünitesi İstasyon Planlama Listesi

	DERS SAATİ	I. GRUP	II. GRUP	III. GRUP	IV. GRUP
1.KONU: YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ VE İKLİM	1	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU
	2	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU
	3	PROJE İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU
	4	DRAMA İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU
2.KONU: DOĞA VE İNSAN	5	ARAŞTIRMA İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU
	6	PROJE İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU
	7	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU
	8	DRAMA İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU
3.KONU: DOĞAL AFETLER	9	ARAŞTIRMA İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU
	10	PROJE İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU
	11	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU
	12	DRAMA İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU

Bu süreçte kontrol grubunda ise öntest uygulamasından sonra ünite geleneksel öğretim yöntemleriyle işlenmiştir. Özellikle düz anlatım tekniği ve soru – cevap tekniği uygulanmıştır. Ünite sonunda son test uygulanmıştır.

Tablo 10. ÖİU "Ürettiklerimiz" Ünitesi İstasyon Planlama Listesi

	DERS SAATİ	I. GRUP	II. GRUP	III. GRUP	IV. GRUP
1.KONU: EKONOMİK FAALİYETLER	1	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU
	2	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU
	3	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU
	4	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU
2.KONU: EKONOMİ VE İNSAN	5	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU
	6	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU
	7	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU
	8	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU

Öğrenme istasyonları uygulamasının ikinci ünitesinde, ilk ünitenin deney grubu kontrol grubu; kontrol grubu ise deney grubu olmuştur. Ünite öncesinde ilk test, sonrasında da son test uygulanmıştır. İkinci ünite de iki konu olduğundan her bir konu için dört istasyonu gruplar dönerli olarak uygulamışlardır. Her bir istasyon çalışması bir ders saati sürmüştür. Bu ünite için istasyon uygulama süreci toplam 8 saat sürmüştür.

Öğrenme istasyonları uygulamasında deney ve kontrol gruplarına aynı öğretmen girmiş ve uygulamalardaki farklılıklar olmamasına dikkat edilmiştir.

Tüm öğrenci gruplarına deney ve kontrol grubu olduktan sonra öğrencilerin öğrenme istasyonları hakkındaki görüşlerini ve eleştirilerini öğrenmek ve

geleneksel öğretim anlayışıyla karşılaştırmalarını sağlamak amacıyla görüşme formu uygulanmıştır. (Ek 5)

5. VERİLERİN ANALİZİ

Öğrenme istasyonları uygulama sürecinde, ünitelerdeki her bir konu için dört adet istasyon kurulmuştur. Öğrenciler her bir ders bir istasyonda çalışmış ve çalışmalarını ders sonunda diğer öğrencilere sunmuşlardır.

Deney ve kontrol gruplarına uygulanan ön test ve son testlerden toplanan veriler istatistiksel işlemlere tabii tutulmuş ve bulunan sonuçlar yorumlanmıştır.

Uygulama sonunda öğrencilere öğrenme istasyonları görüşme formu uygulanmıştır. Formdaki 7 madde öğrenme istasyonları ile ilgili genel görüşler için alt temalar olarak belirlenmiştir. Bu temalar belirlenirken öğrencilerin cevaplarındaki kelimeler ve cümleler analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Nitel verilerin çözümlenmesinde NVivo 7 bilgisayar programından faydalanılmıştır.

Araştırmanın genelinde ve verilerin analizinde güvenilirlik açısından bir eş gözlemci bulunmuştur. Nitel araştırmalarda güvenilirliği sağlamanın yollarından birisi araştırmaya birden fazla araştırmacının katılmasıdır. Yıldırım ve Şimşek'e (2003) göre, böylece verilerin toplanması, analizlerin yapılması, sonuçlara ulaşılması aşamalarında araştırmacılar arasında oluşacak uzlaşma noktaları, araştırmanın başkaları açısından da "kabul edilme" oranını artıracaktır.

Es gözlemci, eğitim, psikoloji, antropoloji gibi bilim dallarında araştırma sürecinin niteliğinin yükseltilmesi amacıyla, bir başka gözlemciyle çalışılmasıdır (Borg ve Gall, 1979, Akt. Selçukoğlu, 2006).

Bu araştırmada da bir es gözlemciyle çalışılmıştır. Es gözlemci Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yapan Cumhuriyet Sancaktar SELAMET'tir. Eş gözlemci, yapılan tüm görüşmelere katılmıştır.

Araştırmacılar arasındaki görüş birliğini tespit etmek için Miles ve Huberman (1994)'in belirlediği güvenilirlik formülü kullanılmıştır.

$$\text{Güvenirlik} = [\text{Görüş Birliği} / (\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı})] \times 100$$

Bu çalışmada, gözlemciler arasındaki uyum değerlerini tespit etmek için, temalara yapılan kodlamaların yüzdelerle değerleri karşılaştırılacaktır. Çünkü bu kodlamalar araştırma bulgularını açıklanmasını sağlayan temel unsurlardır. Bu açıdan gözlemciler arasındaki uyumu en iyi yansıtacağı düşünülmektedir.

Tablo 11. Gözlemciler Arası Uyum Değerleri

TEMALAR	Olumlu Görüşler			Olumsuz Görüşler		
	Gözlemci	Eş Gözlemci	Yüzdelerle Uyum	Gözlemci	Eş Gözlemci	Yüzdelerle Uyum
1.Tema	% 100	%95	%97,50	-	-	% 100
2. Tema	%93,94	%85	%95,24	%3,03	%5	%80,30
3. Tema	% 12,5	% 15	%91,66	%87,5	%80	%95,71
4. Tema	%73,68	%70	%97,50	%26,32	%20	%87,99
5. Tema	%94,12	%87	%96,21	%5,88	%8	%86,75
6. Tema	%90,48	%84	%96,41	%4,76	%5	%97,60
7. Tema	%63,89	%70	%95,63	%27,78	%35	%89,68
Ortalama	%75,51	%72,28	%95,73	%22,18	%22,14	%91,14

Tablo 11’de görüldüğü gibi, gözlemci ve es gözlemcinin temalara yaptıkları kodlamaların tutarlılığı; olumlu görüşlerde ortalama %95,73, olumsuz görüşlerde ortalama %91,14 olduğu görülmektedir. Yapılan tüm kodlamaların ortalama %93,43 tutarlı olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun %90’ı (Miles ve Huberman, 1994: 64) geçmesi nedeniyle yapılan kodlamanın güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

1. ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARI DÜZEYİ BAKIMINDAN ÖNTEST SONUÇLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Tablo 12. I. Ünite Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Deney Grubu	21	63.19	15.17	0.378
Kontrol Grubu	17	58.94	13.81	

I. Ünite öğrenme istasyonları uygulamasında “Bölgemizi Tanıyalım” ünitesinde ön test sonuçlarına göre; deney grubu öğrencilerinin ortalaması 63.19, standart sapması 15.17 iken kontrol grubu öğrencilerinin ortalaması 58.94, standart sapması ise 13.81’dir. (Tablo 12). Ortalamaların birbirine olan yakınlığı deney ve kontrol gruplarının öğrencilerinin seviyelerinin birbirine yakın olduğunu göstermektedir. Ayrıca, p değerlerine bakıldığında deney ve kontrol grubu başarıları arasındaki fark anlamlı olmadığından ($p>0.05$) grupların birbirine denk olduğu söylenebilir.

Tablo 13. II. Ünite Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Deney Grubu	17	69.70	11.60	0.378
Kontrol Grubu	21	73.14	11.95	

II. Ünite öğrenme istasyonları uygulamasında “Ürettiklerimiz” ünitesinde ön test sonuçlarına göre; deney grubu öğrencilerinin ortalaması 69.70, standart sapması 11.60 iken kontrol grubu öğrencilerinin ortalaması 73.14, standart sapması ise 11.95’dir (Tablo 13). Ortalamaların birbirine olan yakınlığı deney ve kontrol

gruplarının öğrencilerinin seviyelerinin birbirine yakın olduğunu göstermektedir. Ayrıca, p değerlerine bakıldığında deney ve kontrol grubu başarıları arasındaki fark anlamlı olmadığından ($p>0.05$) grupların birbirine denk olduğu söylenebilir.

Her iki uygulamanın sonuçları karşılaştırılırsa deney ve kontrol grupları arasında 3 ya da 4 puanlık bir fark olduğu gözlemlenmiştir. P değerleri de grupların birbirine denliğini desteklemektedir. Bu yüzden gruplar birbirine denk kabul edilmiştir.

2. ALT PROBLEMLERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

2.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Alt Problem: İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Bölgemizi Tanıyalım” ünitesinde, öğrenme istasyonları uygulaması yapılan grup (deney grubu) ve geleneksel öğretimin yapıldığı grup (kontrol grubu) arasında akademik başarı düzeyleri bakımından anlamlı bir fark var mıdır?

Uygulama sonunda deney ve kontrol gruplarına son test uygulanmıştır ve “Bölgemizi Tanıyalım” ünitesi için elde edilen istatistiksel veriler tablodaki gibidir.

Tablo 14. I. Ünite Deney Ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Deney Grubu	21	85.85	12.24	0.003
Kontrol Grubu	17	73.23	12.37	

I.Ünite öğrenme istasyonları uygulamasında “Bölgemizi Tanıyalım” ünitesinde deney ve kontrol gruplarının akademik başarı düzeylerini ölçmek için uygulanan son test sonuçlarına göre deney grubu öğrencilerinin ortalaması 91.19, standart sapması 11.54 iken kontrol grubu öğrencilerinin ortalaması 73.70, standart sapması ise 20.93’dir. (Tablo 14). Akademik başarı düzeyi bakımından gruplar arası fark 0.05 düzeyinde anlamlıdır ($p<0.05$). Bu sonuçlara göre, deney grubuna uygulanan öğrenme istasyonları uygulamasının kontrol grubuna uygulanan geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

Tablo 15. I. Ünite Deney Ve Kontrol Gruplarının Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Deney Grubu	21	91.19	11.54	,002
Kontrol Grubu	17	73.70	20.19	

I.Ünite öğrenme istasyonları uygulamasında “Bölgemizi Tanıyalım” ünitesinde deney ve kontrol gruplarının akademik başarı düzeylerini ölçmek için uygulanan kalıcılık testi sonuçlarına göre deney grubu öğrencilerinin ortalaması 91.19, standart sapması 11.24 iken kontrol grubu öğrencilerinin ortalaması 73.70, standart sapması ise 20.19’dir. (Tablo 15). Akademik başarı düzeyi bakımından gruplar arası fark 0.05 düzeyinde anlamlıdır ($p<0.05$). Bu sonuçlara göre, deney grubuna uygulanan öğrenme istasyonları uygulamasının kontrol grubuna uygulanan geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

Tablo 16. I. Ünite Deney Grubunun Öntest Ve Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Test	N	Ortalama	SS	P
Ön Test	21	63.19	15.17	,000
Son Test	21	85.85	12.24	

I.Ünite öğrenme istasyonları uygulamasında “Bölgemizi Tanıyalım” ünitesinde deney grubunun akademik başarı düzeylerini ölçmek için uygulanan öntest ve sontest sonuçlarına göre deney grubunun öntest ortalaması 63.19, standart sapması 15.17 iken sontest ortalaması 85.85, standart sapması ise 12.24’dir. (Tablo 16). Akademik başarı düzeyi bakımından gruplar arası fark 0.05 düzeyinde anlamlıdır ($p<0.05$).

Tablo 17. I. Ünite Deney Grubunun Sontest Ve Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular

Test	N	Ortalama	SS	P
Son Test	21	85.85	12.24	,036
Kalıcılık testi	21	92.14	10.19	

I.Ünite öğrenme istasyonları uygulamasında “Bölgemizi Tanıyalım” ünitesinde deney grubunun akademik başarı düzeylerini ölçmek için uygulanan sontest ve kalıcılık testi sonuçlarına göre deney grubunun sontest ortalaması 85.85, standart sapması 12.24 iken kalıcılık testi ortalaması 92.14, standart sapması ise 10.19’dir. (Tablo 17). Akademik başarı düzeyi bakımından gruplar arası fark 0.05 düzeyinde anlamlıdır ($p<0.05$).

2.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Alt Problem: İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Ürettiklerimiz” ünitesinde, öğrenme istasyonları uygulaması yapılan grup (deney grubu) ve geleneksel öğretimin yapıldığı grup (kontrol grubu) arasında akademik başarı düzeyleri bakımından anlamlı bir fark var mıdır?

Uygulama sonunda deney ve kontrol gruplarına son test uygulanmış ve 5.sınıf "Ürettiklerimiz" ünitesi için elde edilen istatistiksel veriler tablodaki gibidir.

Tablo 18. II. Ünite Deney Ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Deney Grubu	17	86.41	8.25	0.045
Kontrol Grubu	21	76.80	17.48	

II. Ünite öğrenme istasyonları uygulamasında “Ürettiklerimiz” ünitesinde deney ve kontrol gruplarının akademik başarı düzeylerini ölçmek için uygulanan son test sonuçlarına göre deney grubu öğrencilerinin ortalaması 86.41, standart sapması 8.25 iken kontrol grubu öğrencilerinin ortalaması 76.80, standart sapması ise 17.48’dir. (Tablo 18). Akademik başarı düzeyi bakımından gruplar arası fark

0.05 düzeyinde anlamlıdır ($p<0.05$). Bu sonuçlara göre, deney grubuna uygulanan öğrenme istasyonları uygulamasının kontrol grubuna uygulanan geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

Tablo 19. II. Ünite Deney Ve Kontrol Gruplarının Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Deney Grubu	17	91.82	8.53	0.003
Kontrol Grubu	21	78.66	15.03	

II. Ünite öğrenme istasyonları uygulamasında “Ürettiklerimiz” ünitesinde deney ve kontrol gruplarının akademik başarı düzeylerini ölçmek için uygulanan son test sonuçlarına göre deney grubu öğrencilerinin ortalaması 91.82, standart sapması 8.53 iken kontrol grubu öğrencilerinin ortalaması 78.66, standart sapması ise 15.03’dir. (Tablo 19). Akademik başarı düzeyi bakımından gruplar arası fark 0.05 düzeyinde anlamlıdır ($p<0.05$). Bu sonuçlara göre, deney grubuna uygulanan öğrenme istasyonları uygulamasının kontrol grubuna uygulanan geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

Tablo 20. II. Ünite Deney Grubunun Öntest Ve Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Grup	N	Ortalama	SS	P
Öntest	17	69.70	11.60	,000
Sontest	17	86.41	8.25	

II. Ünite öğrenme istasyonları uygulamasında “Ürettiklerimiz” ünitesinde deney grubunun akademik başarı düzeylerini ölçmek için uygulanan ön test ve sontest sonuçlarına göre deney grubunun öntest ortalaması 69.70, standart sapması 11.60 iken sontest ortalaması 86.41, standart sapması ise 8.25’dir. (Tablo 20). Akademik başarı düzeyi bakımından gruplar arası fark 0.05 düzeyinde anlamlıdır ($p<0.05$).

Tablo 21. II. Ünite Deney Grubunun Sontest Ve Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular

Test	N	Ortalama	SS	P
Sontest	17	86.41	8.25	,040
Kalıcılık testi	17	91.82	8.53	

II. Ünite öğrenme istasyonları uygulamasında “Ürettiklerimiz” ünitesinde deney grubunun akademik başarı düzeylerini ölçmek için uygulanan sontest ve kalıcılık testi sonuçlarına göre deney grubunun sontest ortalaması 86.41, standart sapması 8.25 iken kalıcılık testi ortalaması 86.41, standart sapması ise 8.23’tür. (Tablo 21). Akademik başarı düzeyi bakımından gruplar arası fark 0.05 düzeyinde anlamlıdır ($p < 0.05$).

2.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Alt Problem: Öğrencilerin öğrenme istasyonları uygulamasına bakış açıları nasıldır?

Öğrenme istasyonları uygulaması görüşme formuna verilen cevaplar incelenip NVivo 7 bilgisayar programında analiz edilmiştir. Öğrenme istasyonları uygulamasına ilişkin görüşler tema, formda bulunan 7 sorunun her biri birer alt tema olarak belirlenmiştir. Formda bulunan sorular dolayısıyla alt temalar şu şekildedir:

1. Öğrenme istasyonları güç olarak gördüğünüz konuları öğrenmenizi kolaylaştırdı mı? Bu nasıl oldu? Açıklayınız. (Öğrenmenizi kolaylaştırma yönündeki katkıları nelerdir?)

Alt Tema 1: Öğrenme istasyonlarının öğrenme üzerine etkisi

2. Öğrenme istasyonlarının olumlu yönleri nelerdir? (Öğrenme istasyonları hangi becerilerinizin gelişmesine yardımcı olmuştur?)

Alt Tema 2.1: Öğrenme istasyonlarının olumlu yönleri

Alt Tema 2.2: Olumlu etkilenen beceri alanı

3. Öğrenme istasyonlarında karşılaştığınız güçlükler nelerdir? (Uygulama sırasında karşılaştığınız olumsuz durumlar(kaynak bulma, materyal bulma, iletişim vb) nelerdir?)

Alt Tema 3: Öğrenme istasyonlarında karşılaşılan güçlükler

4. Öğrenme istasyonlarında çalışırken arkadaşlarınız ile iletişiminiz nasıldı? (Daha önce iletişim kuramadığınız arkadaşlarınızla iletişim kurmanıza yardımcı oldu mu? Nasıl?)

Alt Tema 4: Öğrenme istasyonlarında iletişim

5. Öğrenme istasyonları, sorumluluk alma düzeyinizi nasıl etkiledi? (Öğrenme istasyonları grup çalışmalarınız sırasında araştırmaya katılma, görev alma vb isteği oluşturdu mu? Nasıl?)

Alt Tema 5: öğrenme istasyonlarında sorumluluk

6. Öğrenme istasyonları kendinize güvenmenizde yardımcı oldu mu? Nasıl? (İstasyonlarda çalışırken “ben yapabilirim anlayışı” geliştirdi mi?)

Alt Tema 6.1: Öğrenme istasyonlarında kendine güven duyma

Alt Tema 6.2: Öğrenme istasyonlarında "Ben yapabilirim" anlayışı

7. Öğrenme istasyonlarında çalışırken grup arkadaşlarınızın etkinliklere katılma durumları nasıldı? (Arkadaşlarınız grup etkinliklerine yeterince katıldı mı? Onların etkinliklere katılımını olumlu veya olumsuz olarak değerlendirin.)

Alt Tema 7: Öğrenme istasyonlarında etkinliklere katılım

Tablo 22’de her bir alt tema için öğrenci cevaplarında geçen kelime ve paragraf sayısı verilmiştir.

Tablo 22. Tema ve Alt Temalarla İlgili Yapılan Kodlamalara İlişkin Bulgular

ÖĞRENCİ SAYISI: 33		
TEMA / ALT TEMALAR	KELİME SAYISI	PARAGRAF SAYISI
Tema - ÖİU ile İlgili Görüşler	1125	239
Alt Tema 1: Öğrenme istasyonlarının öğrenme üzerine etkisi	316	33
Alt Tema 2.1: Öğrenme istasyonlarının olumlu yönleri	249	35
Alt Tema 2.2: Olumlu etkilenen beceri alanı		
Alt Tema 3: Öğrenme istasyonlarında karşılaşılan güçlükler	12	33
Alt Tema 4: Öğrenme istasyonlarında iletişim	155	38

Alt Tema 5: öğrenme istasyonlarında sorumluluk	191	35
Alt Tema 6.1: Öğrenme istasyonlarında kendine güven duyma	124	36
Alt Tema 6.2: Öğrenme istasyonlarında "Ben yapabilirim" anlayışı		
Alt Tema 7: Öğrenme istasyonlarında etkinliklere katılım	90	33

Her bir alt temanın paragraf sayısının öğrenci sayısına eşit ya da yakın olması soruların cevaplarının genelde birer paragraftan oluştuğunun göstergesidir.

Tablo 23. Görüşme Formunda 1.soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular

Alt Tema 1: Öğrenme istasyonlarının öğrenme üzerine etkisi	Olumlu Düşünceler	İstasyonlar daha zevkli oldu. İyi ki dersi istasyonlarda yaptık. Daha kolay öğrendim. Ama ders işleyerek yapsaydık hiç anlamayacaktım. Evet, heyecanımı arttırdı. Farklı aşamalarla inceleyince bir konuyu daha iyi öğrendim. Keşif ve merak duygumuza katkı sağladı. Evet, yardımcı oldu. Mesela dramada fikirlerimizin gelişimine katkı sağladı. Konuları anlatmamız sayesinde öğrenmemiz kolaylaştı. Anlatım yönümüz gelişti. Öğrenmemi kolaylaştırdı. Etkinlikleri hazırlarken farklı düşünebiliyorum. İstasyonlar ile daha kolay öğrendim. Araştırırken hem öğrendim ve hem eğlendim. Araştırırken daha iyi öğrendim. Her şey çok zevkliydi. Bütün istasyonlarda daha iyi öğrendim. Çünkü hem bana oyun gibi geldi, hem de ders olarak çok güzel.
	Olumsuz Düşünceler	Yok
	Kelime Frekansları	Kolaylaştırdı: 20, Evet: 19, İyi&Güzel: 13, Daha:14, Eğlenceli&Zevkli: 6 <u>Düğüm içerisindeki kelimelerin yüzde olarak anlamlılıkları</u> “Katkı Sağladı” kelimelerinin anlamlılık değeri %88,3 “Daha iyi” kelimelerinin anlamlılık değeri %81,4 “Daha kolay” kelimelerinin anlamlılık değeri %70,7

Tablo 23'te "öğrenme istasyonlarının öğrenme üzerine etkisi" temasında verilen cevaplar %100 olumludur. Olumsuz görüş bildiren öğrenci yoktur. Öğrenciler istasyonların öğrenmeye katkı sağladığını %88,3 ile, daha iyi öğrenme sağladığını %81,4 ve daha kolay öğrenme sağladığını %70,7 gibi bir oranla belirtmişlerdir. Bu oranlar, öğrenme istasyonları uygulamasının öğrenmeyi kolaylaştırdığını, zevkli ve eğlenceli hale getirdiğini ortaya koymuştur.

Tablo 24. Görüşme Formunda 2.soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular

<p>Alt Tema 2.1: Öğrenme istasyonlarının olumlu yönleri</p> <p>Alt Tema 2.2: Olumlu etkilenen beceri alanı</p>	<p>Olumlu Düşünceler</p>	<p>Bir konuyu değişik uygulamalarla öğrenmeyi sağlaması.</p> <p>Daha zevkle ve kolay anlamamı sağladı. Zorlukları yenmeyi öğrendim.</p> <p>Benim hayal gücüm ve tasarım becerim gelişti.</p> <p>Daha kolay öğreniyorsun. Düşünme becerimi arttırdı.</p> <p>Olumlu yönü istasyonlarda beraber çalışmamız. Drama da sahnede nasıl konuşulur, nasıl ciddi olunur gibi ifade becerilerimin gelişmesine yardımcı oldu.</p> <p>Sunum becerim gelişti.</p> <p>Biz öğrencilerin keşif ve merak duygusunu açığa çıkardı.</p> <p>Değişik çalışma fırsatları sunması.</p> <p>Öğrenme istasyonlarının olumlu yönleri: güvenimizi kazandı, dersi eğlenceli hale getirdi. Benim kendime karşı güvenimi geliştirdi.</p> <p>Öğrenirken bir amacım olmasını sağladı.</p> <p>Konuyu çok farklı şekilde öğrenmemizi sağladı.</p> <p>Arkadaşlarımla becerilerini tanıdım. Sunum becerimizi geliştirdi.</p> <p>Konuları farklı şekilde tekrar etmemizi sağladı.</p> <p>Öğrenme istasyonları daha çabuk öğrenmemi sağladı. Drama, araştırma, slogan, afiş ve proje konusunda becerilerim gelişti.</p> <p>Eğlenerek çalışıp öğreniyoruz. Derslere farklı çalışma yöntemleri ile çalışabileceğimi öğrendim.</p> <p>Daha kolay anladım ve zor olabilecek konuları çabucak öğrendim. Araştırma ve el becerilerimi geliştirdim</p> <p>İstasyonlar normal ders işlemeye göre hem daha iyi hem de daha kolay öğrenme sağlıyor.</p>													
	<p>Olumsuz Düşünceler</p>	<p>Olumlu yönü yok</p>													
	<p>Kelime Frekansları</p>	<p>Öğrenmek: 16, Beceri: 15, Gelişmek: 14, Sağladı: 10</p> <p><u>Düğüm içerisindeki kelimelerin yüzde olarak anlamlılıkları</u></p> <p>“Becerim Gelişti” kelimelerinin anlamlılık değeri %78,9</p> <p>“Öğrenme Sağladı” kelimelerinin anlamlılık değeri %86,6</p> <p><u>Alt Tema 2.2: Olumlu Etkilenen Beceri Alanı</u></p> <table> <tr> <td>Araştırma Becerisi</td> <td>5 Katılımcı</td> </tr> <tr> <td>Sunum Becerisi</td> <td>4 Katılımcı</td> </tr> <tr> <td>Drama Becerisi</td> <td>3 Katılımcı</td> </tr> <tr> <td>Tasarım ve El Becerisi</td> <td>3 Katılımcı</td> </tr> <tr> <td>Proje Gel. Becerisi</td> <td>2 Katılımcı</td> </tr> <tr> <td>Hayal gücü, Keşif ve merak</td> <td>2 Katılımcı</td> </tr> <tr> <td>Kendine Güven</td> <td>1 Katılımcı</td> </tr> </table>	Araştırma Becerisi	5 Katılımcı	Sunum Becerisi	4 Katılımcı	Drama Becerisi	3 Katılımcı	Tasarım ve El Becerisi	3 Katılımcı	Proje Gel. Becerisi	2 Katılımcı	Hayal gücü, Keşif ve merak	2 Katılımcı	Kendine Güven
Araştırma Becerisi	5 Katılımcı														
Sunum Becerisi	4 Katılımcı														
Drama Becerisi	3 Katılımcı														
Tasarım ve El Becerisi	3 Katılımcı														
Proje Gel. Becerisi	2 Katılımcı														
Hayal gücü, Keşif ve merak	2 Katılımcı														
Kendine Güven	1 Katılımcı														

Tablo 24'te, öğrenme istasyonlarının olumlu yönleri ve olumlu etkilenen beceri alanının hangisi olduğunun sorulduğu ikinci sorunun analizinde öğrenciler; daha

kolay öğrenmeyi sağladığını %86,6 ve becerileri geliştirdiğini %78,9 oranında belirtmişlerdir. Burada en çok gelişen beceri alanlarının araştırma, sunum, drama ve tasarım ve el becerileri olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu oranlar öğrenme istasyonlarının öğrencilerin olumlu yönlerinin gelişmesini sağladığını ve beceri alanlarına katkı sağladığını göstermektedir.

Tablo 25. Görüşme Formunda 3.soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular

Alt Tema 3: Öğrenme istasyonlarında karşılaşılan güçlükler	Olumlu Düşünceler	Pek yok. Fazla bir güçlük ile karşılaşmadım. Fazla bir zorlukla karşılaşmadık Yok
	Olumsuz Düşünceler	Bazen internetten araştırılan konu çıkmadı. Proje istasyonlarında görev paylaşımı nedeniyle zorluklar yaşadık. Zamanı yetmemesi sıkıntı oldu. Öğretmenimiz gerekli kaynakları temin etti. Ancak bazen bize yeterli gelmedi. Kitap, cd, bilgisayar vardı. Bazı istasyonlarda kendimi yetersiz hissettim. Kararsızlık ve bazen tartışmalar güçlükler sayılabilir. Bazen ne yapacağımızı karar veremedik. Kaynakları kullanmayı bazen bilemedik. Araştırmada güçlük çektim. Materyal bulmada zorluk çektik. Bazen görevi olan malzeme getirmedi. Materyal bulma ve kaynak bulmada zorlandık. Drama çalışmalarında söz yazmada zorlandık. Değişik kaynaklar bulmak zordu. Bazı istasyonlarda çalışmayı zamanında bitiremiyorduk. Bazen malzeme bulamadım. Kavga, beğenmeme, resim çizememe gibi şeyler. Ama herşey sonunda çok güzel oluyor.
	Kelime Frekansları	Zorluk&Güçlük: 19, Kaynak: 9, Materyal&Malzeme: 8 <u>Düğüm içerisindeki kelimelerin yüzde olarak anlamlılıkları</u> “Zorluk Güçlük Çekme” kelimelerinin anlamlılık değeri %95,9 “Materyal Sıkıntısı” kelimelerinin anlamlılık değeri %95,7

Öğrenme istasyonlarında karşılaşılan güçlüklerle ilgili yanıtların yer aldığı Tablo 25'te zorluk güçlük çekme kelimeleri %95,9 ve materyal sıkıntısı %95,7

oranında yer almıştır. Bu zorlukların anlık hata ve zorlanmalardan, öğrencilerin yaş itibariyle duygusal olmalarından kaynaklandığı gözlemlenmiştir.

Tablo 26. Görüşme Formunda 4.soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular

Alt Tema 4: Öğrenme istasyonlarında iletişim	Olumlu Düşünceler	Genel olarak çok iyi anlaştık. Sonuçta ortaya güzel çalışmalar çıkardık. İletişim kuramadıklarımızla iletişim kurmamıza yardımcı oldu. İyi idi. Hepimiz yardımlaşarak çalıştık İstasyonlar iletişimimizi daha da kolaylaştırdı. Güzeldi. İletişimim kötü olanlarla daha iyi anlaştığımı fark ettim. Farklı yönlerimizi tanıdık. İletişimimiz iyi idi. Bu çalışmalarda daha önce pek anlamadığım arkadaşlarla iletişim kurmak daha kolaylaştı. Sonra yine ilişkilerimiz düzeldi. Ve sonunda güzel şeyler ortaya çıktı.
	Olumsuz Düşünceler	Bazen anlaşılamama durumları yaşadık Zaman zaman tartıştık. Bu da görev paylaşımından ve sorumlulukları yerine getirememekten kaynaklandı. Bazı arkadaşlarımız proje istasyonlarında pasif kaldı. Bazı arkadaşlar grup içi sorumluluklarını yerine getirmeyip diğer gruplara ilgi gösterdi.
	Kelime Frekansları	İyi&Güzel: 31, İletişim: 20, Arkadaş: 11, Anlaşma: 6 <u>Düğüm içerisindeki kelimelerin yüzde olarak anlamlılıkları</u> “İyi İletişim” kelimelerinin anlamlılık değeri %88,8 “Anlaştık” kelimelerinin anlamlılık değeri %93,2

Tablo 26'da "öğrenme istasyonlarında iletişim" temasındaki cevaplarda iyi iletişim %88,8 ve anlaştık %93,2 oranında belirtilmiştir. Öğrencilerin iletişimlerinin zaman zaman olumsuz olmasına rağmen sonunda ve büyük çoğunlukla olumlu bir şekilde olduğu verilen cevaplardan anlaşılmaktadır. Bu sonuçtan hareketle öğrenme istasyonlarının öğrencilerin iletişim kurmalarına yardımcı olduğunu ifade edebiliriz.

Tablo 27. Görüşme Formunda 5.soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular

Alt Tema 5: öğrenme istasyonlarında sorumluluk	Olumlu Düşünceler	Daha büyük sorumluluklarla baş etmeyi öğrendik. Oldu. Örneğin projeleri artık kendim tasarlayabiliyorum. Ben her üzerime düşeni yaptım. Sorumluluk düzeyim yükseldi. Olumlu. Evet, çeşitli görevler alarak isteğimiz arttı. Sorumluluk düzeyini çok geliştirdiğini söyleyebiliriz. Grup içinde yerine getirmem gereken görevler sorumluluğumu çok geliştirdi.
---	-------------------	---

		<p>Sorumluluk almada cesaret kazandırdı.</p> <p>Sorumluluk alma düzeyimizi geliştirdi. Görev alma isteğim arttı.</p> <p>Öğrenme istasyonlarında kendimi arkadaşlarıma karşı sorumlu hissettim.</p> <p>Sorumluluk yönümü geliştirdi. Güzel şeyler yapıldığı için görev almada daha istekli oldum.</p> <p>Daha iyiyi yapabildiğimi gördüm. İşbirliği ile daha güzel şeyler yapabildik.</p> <p>Olumlu yönde etkiledi. Daha çok sorumluluk yüklendim.</p> <p>Sorumluluk alma düzeyimi iyi etkiledi.</p> <p>Bana ufak tefek görevler düşüyordu. Fakat görev alma isteğim arttı.</p> <p>Sorumluluk almamı olumlu etkiledi. Araştırmalardan zevk aldım.</p> <p>Daha büyük sorumlulukların karşımıza gelebileceğini anladık.</p>
	Olumsuz Düşünceler	<p>Fazla oluşturmadı</p> <p>Etkilemedi aynı kaldı.</p>
	Kelime Frekansları	<p>Sorumluluk :19, Olumlu&İyi: 15, Etkilemek: 13</p> <p><u>Düğüm içerisindeki kelimelerin yüzde olarak anlamlılıkları</u></p> <p>“Olumlu Etkiledi” kelimelerinin anlamlılık değeri %78,4</p> <p>“Sorumluluk Arttı-Gelişti” kelimelerinin anlamlılık değeri %76,7</p>

Tablo 27, Öğrenme istasyonlarının sorumluluk düzeyine katkısını içeren cevaplardan meydana gelmiştir. Öğrencilerin %78,4'ü olumlu etkiledi ifadesini kullanırken %76,7'si sorumluluklarının arttığını ve geliştiğini ifade etmişlerdir. Öğrenme istasyonlarının öğrencilerin sorumluluk alma düzeylerini arttıran uygulamalardan olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 28. Görüşme Formunda 6.soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular

<p>Alt Tema 6.1: Öğrenme istasyonlarında kendine güven duyma</p> <p>Alt Tema 6.2: Öğrenme istasyonlarında "Ben yapabilirim" anlayışı</p>	Olumlu Düşünceler	<p>Bize verilen görevi tam yapma birbirimize ve kendimize güven duymamızı sağladı.</p> <p>Evet geliştirdi. Becerilerimi fark etmemi sağladı ve ben yapabilirim anlayışı gelişti.</p> <p>Evet oldu. Özellikle dramalarda kendime güvenim arttı.</p> <p>Evet gelişti. Artık ben yapabiliyorum diyorum.</p> <p>Kendime güvenimin artmasını sağladı.</p> <p>"Evet, ben yapabilirim." anlayışı gelişti.</p> <p>Evet, çünkü drama gibi etkinliklerde önceden görev almaya çekinirdim. Artık herkese gösteri yapabiliyorum</p> <p>Kendime güvenime katkı sağladı. Kendim yapabilirim anlayışı gelişti.</p> <p>Bize verilen görevi tam yapma, birbirimize güvenme ve yardımcı olma gibi katkılar sağladı.</p>
--	--------------------------	---

	Olumsuz Düşünceler	Oldu ama az.
	Kelime Frekansları	<p>Evet&Olumlu: 11, Arttı&Gelişti: 10</p> <p><u>Düğüm içerisindeki kelimelerin yüzde olarak anlamlılıkları</u></p> <p>“Kendime Güvenim Arttı” kelimelerinin anlamlılık değeri %83,5</p> <p>“Kendime Güvenimi Sağladı” kelimelerinin anlamlılık değeri %81,2</p> <p>6.1. Alt tema : “Ben yapabilirim” Anlayışı</p> <p>Evet 7</p> <p>Yapabilirim 7</p> <p>“Ben yapabilirim” anlayışı tema içerisinde %90,1 düzeyinde anlamlı bulunmuştur.</p>

Tablo 28, öğrenme istasyonlarında kendine güven duyma, "ben yapabilirim" anlayışı ile ilgili cevaplardan oluşmuştur. Öğrencilerin %83,5'i kendine olan güvenlerin arttığını, %81,2'si de öğrenme istasyonlarının kendilerine güven sağladığını belirtmişlerdir. Bu arada "Ben Yapabilirim" anlayışı %90,1 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. ÖÜ'nün öğrencilerin kendilerine olan güvene katkı sağladığını ve onlara yapabilecekleri konusunda kendilerine inanmalarını sağladığını ifade edebiliriz.

Tablo 29. Görüşme Formunda 7.soruya Verilen Yanıtlara İlişkin Bulgular

Alt Tema 7: Öğrenme istasyonlarında etkinliklere katılım	Olumlu Düşünceler	<p>Çok iyiydi. Arkadaşlarımın katkıları olumlu oldu.</p> <p>Genelde arkadaşlarımın hepsi sorumluluklarını yerine getirdi.</p> <p>Hepsi güzel katıldı. Özellikle proje istasyonu çok güzel oldu.</p> <p>Kızlar erkeklere göre daha iyiydi.</p> <p>Herkesin düşüncesini alarak çalışmalarını yaptık.</p> <p>Genelde iyi bir katılım oldu.</p> <p>İsteyerek katılanlar daha çok zevk aldılar.</p> <p>Grup etkinliklerine katılım genel olarak iyiydi.</p> <p>Herkesin görevini yaptığını söyleyebilirim.</p>
	Olumsuz Düşünceler	<p>Görevini önemsemeyen arkadaşımız oldu. Biz de birbirimize yardımcı olduk.</p> <p>Ben ve bir arkadaşım her şeyi yaparken. Diğer arkadaşlarımız az katkı sağladı.</p> <p>Bazı arkadaşlar bazen pasif kaldı.</p> <p>Bazen anlaşmazlıklar yaşadık.</p> <p>Kızlar erkeklere göre daha iyiydi.</p>

	Kelime Frekansları	İyi&Güzel&Olumlu: 20, Pasif&Katılmadı: 8 <u>Düğüm içerisindeki kelimelerin yüzde olarak anlamlılıkları</u> “Etkinliklere Katıldı” kelimelerinin anlamlılık değeri %97,4 “Pasif kaldı, Katılmadı” kelimelerinin anlamlılık değeri %54
--	--------------------	---

Tablo 29'da öğrenme istasyonlarında katılımı değerlendiren cevaplardan oluşmuştur. Öğrenciler %97,4 oranında katılımın iyi olduğunu belirtmişlerdir. %54 oranında ise bazı arkadaşlarının pasif kaldığını ve katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu oranlar, öğrenme istasyonları uygulamasına karşı olumlu düşünceler içinde olan öğrencilerin daha çok olumlu katkı sağladığını göstermektedir. Olumsuz düşünce içinde olanların ise öğrenme istasyonları uygulamalarında arkadaşlarının pasif kalmasından yakındıkları görülmektedir.

Tablo 30. Temalara Göre Olumlu, Olumsuz ve Çekimser Görüş Oranları

Tema / Alt Temalar	Olumlu Görüş	Olumsuz Görüş	Çekimser
Alt Tema 1: Öğrenme istasyonlarının öğrenme üzerine etkisi	% 100	-	-
Alt Tema 2.1: Öğrenme istasyonlarının olumlu yönleri Alt Tema 2.2: Olumlu etkilenen beceri alanı	%93,94	%3,03	%3,03
Alt Tema 3: Öğrenme istasyonlarında karşılaşılan güçlükler	% 12,5	%87,5*	-
Alt Tema 4: Öğrenme istasyonlarında iletişim	% 73,68	%26,32	-
Alt Tema 5: Öğrenme istasyonlarında sorumluluk	%94,12	%5,88	-
Alt Tema 6.1: Öğrenme istasyonlarında kendine güven duyma Alt Tema 6.2: Öğrenme istasyonlarında "Ben yapabilirim" anlayışı	%90,48	%4,76	%4,76
Alt Tema 7: Öğrenme istasyonlarında etkinliklere katılım	%63,89	%27,78	%8,33
Ortalama %	%75,52	%22,18	%2,30

*3.Temada öğrencilerin kaynak ve materyal bulmadaki olumsuz görüşlerini yansıtmaktadır.

Tema olarak belirlenen Öğrenme İstasyonları Uygulamasına ilişkin öğrenci görüşlerinin oranlarının Tablo 30'da da görüldüğü gibi %75.52'lik oranla olumlu görüşler lehine olduğu gözlenmektedir. Olumsuz görüşlerin oranı ise %22.18 olarak hesaplanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

1. SONUÇ VE TARTIŞMA

İlköğretim 5.sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenme İstasyonları Uygulamasının Akademik Başarıya Etkisinin araştırıldığı bu çalışma sonucunda 2009–2010 eğitim öğretim yılında yapılan iki uygulamanın her ikisinde öğrenme istasyonlarının akademik başarıya etkisi daha fazla çıkmıştır. Bulgular bölümünde ayrıntılı yer verildiği üzere öğrenme istasyonları uygulamasının "Bölgemizi Tanıyalım" ünitesi ile "Ürettiklerimiz" ünitelerinin son test ve kalıcılık testleri uygulamamızın akademik başarıyı arttırdığı ortaya konmuştur.

Görüşme formuna verilen cevaplara ilişkin ayrıntılı analiz bulgular bölümünde verilmişti. Aşağıda ÖİU görüşme formundaki sorular, verilen cevaplardan seçilmiş bazı örnekler ve bu cevaplara ilişkin yorumlar bulunmaktadır. (İfadeler öğrencilerin kendi cümleleridir.) (Tablo 31,32,33,34,35,36 ve 37)

Tablo 31. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 1. Soru İçin Örnek Cevaplar

Soru 1. Öğrenme istasyonları güç olarak gördüğünüz konuları öğrenmenizi kolaylaştırdı mı? Bu nasıl oldu? Açıklayınız. (Öğrenmenizi kolaylaştırma yönündeki katkıları nelerdir?)

Öğrenci	Cevap
1	Kolaylaştı. Grupça daha iyi oldu.
2	İstasyonlar daha zevkli oldu. İyi ki dersi istasyonlarda yaptık. Daha kolay öğrendim. Ama ders işleyerek yapsaydık hiç anlamayacaktım.
3	İstasyonları çalışırken kaynak kitap okuduğumuzdan bilgimize katkısı oldu.
4	Evet, heyecanımı arttırdı. İnternette yardım aldığımızdan öğrenmemizi kolaylaştırdı.
5	Ek kaynak kitaplardan yararlandığım için etkisi oldu.

6	Kolaylaştırdı. Çünkü ilk başlarda drama istasyonunda zorlandık. Ondan sonra kolaylaştı. İstasyon çalışmalarını öğrendik.
7	Evet oldu. Yaparak güzel bir şekilde anladım. Görsellik
8	Farklı aşamalarla inceleyince bir konuyu daha iyi öğrendim.
9	Evet kolaylaştırdı. Arkadaşlarımızla kütüphaneye gidip araştırdık. Keşif ve merak duygumuza katkı sağladı.
10	Evet, yardım etti
11	Evet uğraştırıcı ama güzel oldu. Emek harcayınca daha güzel öğrendim.
12	Evet yardımcı oldu. Bizim için bilgisayardan projeden ve diğer araştırmalardan faydalı oldu. Mesala dramada fikirlerimizin gelişimine katkı sağladı.
13	Evet, uğraştırıcı ama güzel oldu. Öğretmenimiz sorularımıza cevap vererek bizi yönlendirdi.
14	Evet oldu. Konuları anlamama yardım etti.
15	İyi oldu. İyi
16	Konuları anlatmamız sayesinde öğrenmemiz kolaylaştı. Anlatım yönümüz gelişti.
17	Evet oldu. Öğrenme istasyonlarında gördüğüm konular daha çok eğlenceli geldi. Öğretmenimiz de istasyonlar için gerekli malzemeleri temin etmemizi sağladı.
18	Öğrenmemi kolaylaştırdı. Etkinlikleri hazırlarken farklı düşünebiliyorum.
19	Farklı istasyonlarda konuyu farklı yönleriyle öğrendik. Öğretmenimiz bize güç gelen konularda yol gösterdi.
20	Evet, kolaylaştırdı. Öğretmenimiz istasyonlardaki çalışmalarda güç olarak görülen konularda yardımcı oldu.
21	Evet kolaylaştırdı. Çünkü eğlenceliydi. Eğlenerek de öğrendik.
22	Evet kolaylaştırdı. Araştırma yapmamız daha çok öğrenmemizi sağladı.
23	Evet kolaylaştırdı. Mesela, ürünlerin nerede yetiştiklerini bilmiyorken öğrendim.
24	Evet kolaylaştırdı. Daha çok araştırma istasyonu kolaylaştırdı.
25	Evet, yaparak öğrendim.
26	Evet kolaylaştırdı. Çünkü burada işbirliği yaptık.
27	Biraz kolaylaştırdı. Çünkü proje yapmak için konuya odaklandım. Proje istasyonu diğerlerinden daha iyiydi.
28	Evet kolaylaştırdı. Daha kolay öğrenmemi sağladı. Karne yani ders başarıma katkı sağladı.

29	Evet. Çünkü bilmediğimiz konularda araştırıp proje yaptık. Araştırma becerimize katkı sağladı.
30	Konuları daha kolay öğrendim.
31	Evet
32	İstasyonlar ile daha kolay öğrendim. Araştırırken hem öğrendim ve hem eğlendim. Araştırırken daha iyi öğrendim.
33	Her şey çok zevkliydi. Bütün istasyonlarda daha iyi öğrendim. Çünkü hem bana oyun gibi geldi, hem de ders olarak çok güzel. Ben ders işleyerek yapsam anlamam.

Bu soru araştırmanın nitel boyutunun birinci alt temasını oluşturmaktadır. Bu alt tema “Öğrenme istasyonlarının öğrenme üzerine etkisi”dir. Bulgular bölümünde aktarıldığı gibi öğrenme istasyonlarına ilişkin olumlu ifade oranı olumsuz ifade oranından daha fazladır.

Birinci sorunun cevapları incelendiğinde öğrencilerin hemen hemen hepsinin öğrenme istasyonları uygulamasını daha etkili bir yöntem olarak gördükleri gözlenmiştir.

Morgil, Yılmaz ve Yavuz’un (2002) “Kimya Eğitiminde İstasyonlarda Öğrenme Modeli” başlıklı çalışmasında da öğrencilerin hemen hemen tümü öğrenme istasyonlarının derse karşı ilgiyi arttırdığını, yönlendirdiğini, sıkılmadan dersi ilgiyle öğrenmelerini sağladığını ve dikkat çekici olduğunu ifade etmişlerdir. Bu çalışma, araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir.

Öğrenciler öğrenme istasyonlarını eğlenceli ve zevkli bulmaktadır. Demirörs de (2007) yaptığı "Lise 1. Sınıf Öğrencileri İçin Ohm Yasası Konusunda Öğrenme İstasyonları'nın Geliştirilmesi Ve Uygulanması" çalışmasında da öğrencilerin öğrenme istasyonlarından keyif aldıklarını belirlemiştir. Bu bağlamda çalışmamız Demirörs'ün çalışmasının sonuçları ile örtüşmektedir.

Demir'in (2008) yaptığı "İstasyonlarda Öğrenme Modelinin Hayat Bilgisi Dersindeki Üst Düzey Beceriler Üzerine Etkisi" adlı çalışmanın sonuçları da öğrencilerin istasyon öğrenme modeli ile öğrenmekten zevk aldıklarını göstermektedir.

Tablo 32. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 2. Soru İçin Örnek Cevaplar

Soru 2. Öğrenme istasyonlarının olumlu yönleri nelerdir? (Öğrenme istasyonları hangi becerilerinizin gelişmesine yardımcı olmuştur?)

Öğrenci	Cevap
1	Bir konuyu değişik uygulamalarla öğrenmeyi sağlaması
2	Daha zevkle ve kolay anlamamı sağladı. Zorlukları yenmeyi öğrendim.
3	Benim hayal gücüm ve tasarım becerim gelişti.
4	Daha kolay öğreniyorsun. Düşünme becerimi arttırdı.
5	El becerilerim çok fazla gelişti.
6	Olumlu yönü istasyonlarda beraber çalışmamız. Drama da sahnede nasıl konuşulur, nasıl ciddi olunur gibi ifade becerilerimin gelişmesine yardımcı oldu.
7	Tekrar etme yönü. Yazılı ifadelerimi geliştirdi.
8	Sunum becerim gelişti. Arkadaşlarımdan becerilerini tanıdım. Dil kurallarını öğrendim.
9	Biz öğrencilerin keşif ve merak duygusunu açığa çıkardı. Bütün becerilerimizin gelişmesine yardımcı oldu.
10	Bilgi kazandım. Sunum becerim artı.
11	Öğretici olmaları.
12	Proje yapma becerilerimizi geliştirdi. Ekonomi, ekonomik faaliyetler ve insanla ilgili bilgilerim arttı.
13	Öğrenmemizi kolaylaştırdı.
14	Öğrendiğimiz konuları tekrar etmemize yardım etti.
15	Değişik çalışma fırsatları sunması.
16	Çeşitli istasyonlarda öğrendiğimiz konular kolaylaştı.
17	Öğrenme istasyonlarının olumlu yönleri: güvenimizi kazandık, dersi eğlenceli hale getirdi. Benim kendime karşı güvenimi geliştirdi.
18	Öğrenirken bir amacım olmasını sağladı.
19	Araştırma yönümün gelişmesine yardımcı oldu.
20	Drama istasyonunda yaşayarak öğrendiğimden daha iyi anladım.
21	Çeşitli becerilerimizi geliştirdi.

22	Konuyu çok farklı şekilde öğrenmemizi sağladı.
23	Arkadaşlarımdan becerilerini tanıdım. Sunum becerimizi geliştirdi.
24	Gördüğümüz zor konuları daha kolay anlamamızı sağladı.
25	İşbirliği yapıyoruz ve fikirleri değerlendirip çalışmayı yaptık. Böylece konuları daha iyi anlıyoruz.
26	Konuları farklı şekilde tekrar etmemizi sağladı. Araştırma becerimi geliştirdi.
27	Öğrenme istasyonları daha çabuk öğrenmemi sağladı. Drama, araştırma, slogan, afiş ve proje konusunda becerilerim gelişti.
28	Eğlenerek çalışıp öğreniyoruz. Derslere farklı çalışma yöntemleri ile çalışabileceğimi öğrendim.
29	Konuları değişik yöntemlerle tekrar etmemizi sağladı.
30	Daha kolay anladım ve zor olabilecek konuları çabucak öğrendim. Araştırma ve el becerilerimi geliştirdim
31	İstasyonlar normal ders işlemeye göre hem daha iyi hem de daha kolay öğrenme sağlıyor.
32	Olumlu yönü yok
33	Bazen öğrenmemi sağladı

Bu soru araştırmanın nitel boyutunun ikinci alt temasını oluşturmaktadır. Bu alt tema "Öğrenme istasyonlarının olumlu yönleri" ve "Olumlu etkilenen beceri alanı"dır. İkinci sorunun cevapları incelendiğinde öğrencilerin öğrenme istasyonlarının öğrenmelerini kolaylaştırmasını, zevkli ve farklı bir yöntem sunmasını, eğlenerek öğrendiklerini ve diğer yöntemlerden daha çok sevdiklerini belirttikleri görülmektedir. Öğrencilerin eğlenerek öğreneceklerini düşünmeleri öğrenme istasyonları uygulamasının başarılı bir motivasyon aracı olduğunu göstermektedir.

Bir başka sonuç, öğrencilere göre olumlu etkilenen beceri alanlarının ise, araştırma becerisi (5 öğrenci), sunum becerisi (4 öğrenci), drama becerisi (3 öğrenci), tasarım ve el becerisi (3 öğrenci), proje geliştirme becerisi (2 öğrenci) hayal gücü, keşif ve merak (2 öğrenci) olduğu görüşme formunda belirtilen ifadelerdir.

Maden ve Durukan'ın (2010) sekizinci sınıf öğrencileriyle Türkçe dersinde yaptıkları "İstasyon Tekniğinin Yaratıcı Yazma Becerisi Kazandırmaya Ve Derse Karşı Tutuma Etkisi" araştırmasında istasyon tekniğinin yaratıcı yazma becerisi

kazandırmada ve Türkçe dersine karşı tutumlarında geleneksel yöntemle göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşmış ve istasyon tekniğinin dil eğitiminde tüm kademelerde kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Bu çalışma araştırmamızın sonuçları ile yakınlık göstermektedir.

Morgil, Yılmaz ve Yavuz'un (2002) yaptıkları "Kimya Eğitiminde İstasyonlarda Öğrenme Modeli" çalışmada öğrencilerin hemen hemen tümünün istasyon tekniğinin derse karşı ilgiyi arttırdığını, yönlendirdiğini ve dikkat çekici olduğunu belirmeleri de çalışmamızın sonuçlarını desteklemektedir.

Yine Morgil, Yılmaz ve Yörük'ün (2002) yaptıkları "Fen Eğitiminde İstasyonlarda Öğrenmeyle İlgili Bir Uygulama" araştırmalarında ise istasyon öğrenme modelinin kendi kendine öğrenme sorumluluğuna teşvik ettiğini ifade etmişlerdir.

Öğrenme istasyonları uygulamasında kurulan bir istasyon da drama istasyonudur. Mellander (1993) dramanın öykü anlatma sanatı olduğunu ve yazarların ve film yapımcılarının bu yetenekleri sayesinde başarılı olduklarını vurgular. Drama istasyonunda öğrencilerimiz hem konulardan senaryo niteliğinde oyunlar yazmışlardır hem de bu yazılan oyunları canlandırmışlardır.

Tablo 33. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 3. Soru İçin Örnek Cevaplar

Soru 3. Öğrenme istasyonlarında karşılaştığınız güçlükler nelerdir? (Uygulama sırasında karşılaştığınız olumsuz durumlar(kaynak bulma, materyal bulma, iletişim vb) nelerdir?)

Öğrenci	Cevap
1	Pek yok.
2	Fazla bir güçlük ile karşılaşmadım.
3	Fazla bir zorlukla karşılaşmadık
4	Yok
5	Arkadaşlar arasında yaptıklarımızı beğenmeme durumları oldu. Bazen kararsızlıklar yaşadık.
6	Bazen internette araştırılan konu çıkmadı.

7	Düşünce aşamasında biraz zorluklar var.
8	Proje yaparken bazen hata yaptık
9	Materyal bulmada zorlandım. Kaynak bulmada olumsuzluklar oldu.
10	İletişim sıkıntısı ve az kişi olmamız dışında başka bir güçlükle karşılaşmadım.
11	Bazı konularda bilgi bulmamız güç oldu. Materyal bulmada bazen zorlandık.
12	Kaynak bulmak biraz zordu.
13	Projelerde kaynak bulma
14	Proje istasyonlarında görev paylaşımı nedeniyle zorluklar yaşadık.
15	Zamanı yetmemesi sıkıntı oldu.
16	Kaynak bulmada zorluk yaşadık.
17	Eşya bulamama.
18	Kaynak bulmada zorluk çektim.
19	Öğretmenimiz gerekli kaynakları temin etti. Ancak bazen bize yeterli gelmedi. Kitap, cd, bilgisayar vardı.
20	Bazı istasyonlarda kendimi yetersiz hissettim.
21	Kararsızlık ve bazen tartışmalar güçlükler sayılabilir. Bazen ne yapacağımızı karar veremedik.
22	Kaynakları kullanmayı bazen bilemedik.
23	Materyal toplarken zorlandım
24	Araştırmada güçlük çektim.
25	Materyal bulmada zorluk çektik.
26	Materyal bulmada zorluk çektik.
27	Bazen görevi olan malzeme getirmedi. Materyal bulma ve kaynak bulmada zorlandık.
28	Drama çalışmalarında söz yazmada zorlandık. Değişik kaynaklar bulmak zordu.
29	Arkadaşlarım bazen hep kendileri çalışmak istiyordu. Bazı istasyonlarda çalışmayı zamanında bitiremiyorduk.
30	Bazen malzeme bulamadım.
31	Bazen kavga, beğenmeme, ne yapacağını anlamama gibi şeyler.
32	Kavga, beğenmeme, resim çizememe gibi şeyler. Ama her şey sonunda çok güzel oluyor.

Bu soru araştırmanın nitel boyutunun üçüncü alt temasını oluşturmaktadır. Bu alt tema “Öğrenme istasyonlarında karşılaşılan güçlükler”dir. Bulgular bölümünde aktarıldığı gibi Öğrenme istasyonlarında karşılaşılan güçlükler konusunda olumsuz ifade oranı olumlu ifade oranından daha fazladır.

Üçüncü sorunun cevapları incelendiğinde genel olarak öğrenme istasyonları uygulamasının olumsuz tarafları vurgulanmıştır. En çok dikkati çeken öğrencilerin birbirleri ile olan olumsuz ilişkilerin, kaynak ve materyal bulma ve kullanmaya dönük olumsuz ifadeler göze çarpmaktadır. Bunun sebebi olarak da 5.sınıf öğrencilerinde genelde rastlanan kıskanma, liderlik duygusu gibi faktörlerin etkili olabileceği düşünülmektedir.

Kaynak ve materyal olarak öğrencilere tüm fiziki imkânların sağlanmış olmasına karşın (internet bağlantılı bilgisayarlar, anında çıktı alınan lazer ve renkli yazıcılar, okul kütüphanesi, etkinlikler için gerekli kırtasiye malzemeleri gibi) bunları kullanma ve öğrenme istasyonları uygulamasının alışma döneminde tam anlaşılmasına gibi sebeplerin etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 34. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 4. Soru İçin Örnek Cevaplar

Soru 4. Öğrenme istasyonlarında çalışırken arkadaşlarınız ile iletişiminiz nasıldı? (Daha önce iletişim kuramadığınız arkadaşlarınızla iletişim kurmanıza yardımcı oldu mu? Nasıl?)

Öğrenci	Cevap
1	Çok güzel oldu
2	Genel olarak çok iyi anlaştık. Sonuçta ortaya güzel çalışmalar çıkardık.
3	Olmadı
4	Aynıydı. İletişim kuramadıklarımızla iletişim kurmamıza yardımcı oldu.
5	Yine de iyi anlaştık
6	İletişim çok güzeldi. İletişim olumlu oldu.
7	Grupla iletişimimiz iyiydi. İletişim kuramadığım arkadaşımız yoktu.
8	Normaldi. Zaten iletişimimiz iyiydi.

9	İyi idi, arkadaşlarla hep çalıştık.
10	İyi idi. Oldu.
11	İyi idi. Olumlu gelişti.
12	İyi idi. Hepimiz yardımlaşarak çalıştık
13	İstasyonlar iletişimimizi daha da kolaylaştırdı.
14	Neşeli bir iletişim vardı. Çalışmalarda bazı arkadaşlarımla iletişimimiz daha iyi oldu
15	İletişimimiz iyi idi.
16	İletişim iyi idi.
17	Güzeldi. İletişimim kötü olanlarla daha iyi anlaştığımı fark ettim.
18	İyi idi. Hoş bir ortam oldu.
19	İletişimimiz iyi idi.
20	Arkadaş ilişkilerimiz iyi idi. Farklı yönlerimizi tanıdık. Arkadaşlarımla daha iyi bir seviyeye geldi.
21	İletişim iyi idi. Ancak arkadaşlarım malzemeleri çok fazla harcıyorlardı. Öğretmenimiz uyarınca arkadaşlarımızla ilişkilerimiz daha iyi oldu.
22	İletişimimiz iyi idi. Bu çalışmalarda daha önce pek anlamadığım arkadaşlarla iletişim kurmak daha kolaylaştı.
23	Sonra yine ilişkilerimiz düzeldi. Ve sonunda güzel şeyler ortaya çıktı.
24	Her şey güzel sonuçlandı.
25	Bazen iyi bazen kötü ama genelde kötüydü.
26	Biraz stresli. Biraz olumsuzdu.
27	Zaman zaman tartıştık. Bu da görev paylaşımından ve sorumlulukları yerine getirememekten kaynaklandı.
28	Bazı arkadaşlarımız proje istasyonlarında pasif kaldı.
29	Bazı arkadaşlar grup içi sorumluluklarını yerine getirmeyip diğer gruplara ilgi gösterdi.
30	Hiç iyi değildi.
31	Bazen kavga, bazen kırgınlık bazen de küsme gibi küçük şeylerle başladı.
32	Başlarda kavga ve küsmeler oldu

Bu soru araştırmanın nitel boyutunun dördüncü alt temasını oluşturmaktadır. Bu alt tema "Öğrenme istasyonlarında iletişim"dir. Bulgular bölümünde aktarıldığı gibi bu alt temada da olumlu ifade oranı olumsuz ifade oranından daha fazladır.

Dördüncü soru cevapları incelendiğinde öğrencilerin genelde arkadaşları ve grup iletişimlerinin olumlu olduğu vurgulanmıştır. Olumsuz olanların da çalışmaların devamında ve sonuçları itibariyle iyi sonuçlandıkları öğrenciler tarafından belirtilmiştir.

Morgil, Yılmaz ve Yörük (2002) yaptıkları "Fen Eğitiminde İstasyonlarda Öğrenmeyle İlgili Bir Uygulama" araştırmasında öğrencilerin gruplar halinde karşılıklı faaliyetlerle konuyu tartışarak öğrendiklerini, bunun da sosyal öğrenmeyi desteklediğini ifade etmişlerdir. Yaptığımız çalışmada da öğrencilerin birbirleriyle iletişim kurmada öğrenme istasyonlarının olumlu etkilerinin olduğu öğrenci görüşlerinden ve gözlemlerden anlaşılmaktadır.

Araştırmamızın sonuçlarına göre öğrencilerin öğrenme istasyonları uygulamasının arkadaşları ile iletişimlerini %88.8 oranında olumlu etkilediği ortaya çıkmıştır. Bu sonuç öğrenme istasyonları uygulamasının, yeni ilköğretim programında bulunan dokuz beceriden biri olan "iletişim" becerisine katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Yani öğrenme istasyonlarının yeni ilköğretim sosyal bilgiler programına olumlu katkı sağladığını ve programın amaçlarına hizmet ettiğini ifade edebiliriz.

Tablo 35. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 5. Soru İçin Örnek Cevaplar

Soru 5. Öğrenme istasyonları, sorumluluk alma düzeyinizi nasıl etkiledi? (Öğrenme istasyonları grup çalışmalarınız sırasında araştırmaya katılma, görev alma vb isteği oluşturdu mu? Nasıl?)

Öğrenci	Cevap
1	Az da olsa etkiledi.
2	Daha büyük sorumluluklarla baş etmeyi öğrendik.
3	Oldu. Örneğin projeleri artık kendim tasarlayabiliyorum.

4	Sorumluluk alma düzeyimi olumlu etkiledi. Fazla oluşturmadı ama öğrendim.
5	Oldu. Projelerin tasarımını ben yapabiliyorum artık.
6	Ben her üzerime düzeni yaptım. Sorumluluk düzeyim yükseldi.
7	Olumlu. Evet çeşitli görevler alarak isteğimiz arttı.
8	Sorumluluk düzeyini çok geliştirdiğini söyleyebiliriz. Grup içinde yerine getirmem gereken görevler sorumluluğumu çok geliştirdi.
9	Sorumluluk almada cesaret kazandırdı. Evet oluşturdu.
10	Bazı görevleri ben aldım ve güzelce yaptım.
11	Olumlu etkiledi
12	Olumlu
13	İyi yönde etkiledi.
14	İyi yönde etkiledi. Yardım etti.
15	İyi yönde etkiledi. Olumlu olarak oluşturdu.
16	Sorumluluk alma düzeyimizi geliştirdi. Görev alma isteğim arttı.
17	Öğrenme istasyonlarında kendimi arkadaşlarıma karşı sorumlu hissettim.
18	Sorumluluk alma düzeyini olumlu etkiledi.
19	Sorumluluk bilincim gelişti.
20	Sorumluluk yönümü geliştirdi. Güzel şeyler yapıldığı için görev almada daha istekli oldum.
21	Daha iyiyi yapabildiğimi gördüm. İşbirliği ile daha güzel şeyler yapabildik.
22	Olumlu yönde etkiledi. Daha çok sorumluluk yüklendim.
23	Sorumluluk düzeyimi geliştirdiğimi düşünüyorum.
24	Sorumluluk alma düzeyimi arttırdı.
25	Çok olumlu etkiledi.
26	İyi etkiledi. Oluşturdu.
27	Sorumluluk alma düzeyimi iyi etkiledi.
28	Bana ufak tefek görevler düşüyordu. Fakat görev alma isteğim arttı.
29	Sorumluluk almamı olumlu etkiledi. Araştırmalardan zevk aldım.
30	Daha büyük sorumlulukların karşımıza gelebileceğini anladık.

31	Daha büyük sorumluluklara hazırlanmış olduk.
32	Fazla oluşturmadı
33	Etkilemedi aynı kaldı.

Bu soru araştırmanın nitel boyutunun beşinci alt temasını oluşturmaktadır. Bu alt tema “Öğrenme istasyonlarında sorumluluk”tur. Bulgular bölümünde aktarıldığı gibi sorumluluğa katkı konusundaki olumlu ifade oranı olumsuz ifade oranından daha fazladır.

Beşinci sorunun cevapları incelendiğinde öğrencilerin öğrenme istasyonları uygulaması sırası ve sonrasında sorumluluk alma düzeylerinin geliştiğini düşündükleri gözlenmiştir. Öğrencilerin %78,4'i sorumluluk düzeylerinin olumlu etkilendiğini, %76,7'si da sorumluluk düzeylerinin arttığını ve geliştiğini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar öğrenme istasyonları uygulamasının, yeni sosyal bilgiler programının değerlerinden olan "sorumluluk" değerinin gelişmesine katkı sağladığını açıkça ortaya koymaktadır. Bu bağlamda öğrenme istasyonları uygulamasının yeni programın uygulamasına katkı sağladığını ifade edebiliriz.

Tablo 36. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 6. Soru İçin Örnek Cevaplar

Soru 6. Öğrenme İstasyonları Kendinize Güvenmenizde Yardımcı Oldu Mu? Nasıl? (İstasyonlarda Çalışırken “Ben Yapabilirim Anlayışı” Gelişti Mi?)

Öğrenci	Cevap
1	Bize verilen görevi tam yapma birbirimize ve kendimize güven duymamızı sağladı.
2	Evet. Evet, ben yapabilirim diyorum artık.
3	Anlamadığım konuları anlama fırsatım oldu.
4	Oldu. Ben her zaman kendime güvenmeyi öğrendim. Ben hep yapabilirim diye yola çıktım.
5	Evet, kendime güvenim arttı.
6	Evet geliştirdi. Becerilerimi fark etmemi sağladı ve ben yapabilirim anlayışı geliştirdi.
7	Evet oldu. Özellikle dramalarda kendime güvenim arttı.
8	Evet geliştirdi. Artık ben yapabiliyorum diyorum.

9	Kendime güveni olumlu etkiledi
10	Kendime güvenimin artmasını sağladı.
11	"Evet, ben yapabilirim." anlayışı gelişti.
12	Evet, çünkü drama gibi etkinliklerde önceden görev almaya çekinirdim. Artık herkese gösteri yapabiliyorum
13	Kendime güvenim arttı.
14	Kendime güvenime katkı sağladı. Kendim yapabilirim anlayışı gelişti.
15	Bize verilen görevleri tam yapma, birbirimize güven vermemizi sağladı.
16	Bize verilen görevi tam yapma, birbirimize güvenme ve yardımcı olma gibi katkılar sağladı.
17	Oldu ama az
18	Evet. Evet, ben yapabilirim diyorum artık.
19	Oldu. Ben her zaman kendime güvenmeyi öğrendim. Ben hep yapabilirim diye yola çıktım.
20	Ben yapabilirim anlayışı gelişti.
21	Evet gelişti. Artık ben yapabiliyorum diyorum.
22	"Evet, ben yapabilirim." anlayışı gelişti.
23	Evet, çünkü drama gibi etkinliklerde önceden görev almaya çekinirdim. Artık herkese gösteri yapabiliyorum
24	Kendime güvenime katkı sağladı. Kendim yapabilirim anlayışı gelişti.

Bu soru araştırmanın nitel boyutunun altıncı alt temasını oluşturmaktadır. Bu alt tema "Öğrenme istasyonlarında kendine güven duyma" ve "Ben yapabilirim anlayışı"dır. Bulgular bölümünde aktarıldığı gibi sorumluluğa katkı konusundaki olumlu ifade oranı olumsuz ifade oranından daha fazladır.

Altıncı sorunun cevapları incelendiğinde öğrencilerin öğrenme istasyonları uygulamasının kendilerine olan güvenlerinin arttığını ve "Ben yapabilirim" anlayışlarının geliştiğini ifade ettikleri görülmektedir. Ocak (2010) yaptığı "The Effect of Learning Stations on the Level of Academic Success And Retention of Elementary School Students" çalışmasında da istasyon çalışmalarının kendine güveni arttırdığını belirtmiştir.

Şahin (2006) ilköğretim birinci kademenin özgüven gibi kişisel özellikler açısından kritik dönem olduğunu, öğretmenlerin de bunu dikkate alarak çocukların en az bir kere bile olsun başarıyı tatmalarına olanak tanımaları gerektiğini vurgulamaktadır. Bu açıdan öğrenme istasyonları çocukların kendilerine olan güvenlerini kazanmada önemli olduğu açıkça görülmektedir.

Demir (2008) yaptığı "İstasyonlarda Öğrenme Modelinin Hayat Bilgisi Dersindeki Üst Düzey Beceriler Üzerine Etkisi" çalışmasında öğrenme istasyonları uygulaması deney grubundaki öğrencilerin kendine güven ve sorumluluktan kaçmama davranışlarının kontrol grubuna göre daha da geliştiğini ortaya koymuştur. Bu çalışma araştırmamızın sonuçlarını desteklemektedir.

Tablo 37. Öğrenme İstasyonları Uygulaması Görüşme Formu 7. Soru İçin Örnek Cevaplar

Soru 7. Öğrenme istasyonlarında çalışırken grup arkadaşlarınızın etkinliklere katılma durumları nasıldı? (Arkadaşlarınız grup etkinliklerine yeterince katıldı mı? Onların etkinliklere katılımını olumlu veya olumsuz olarak değerlendirin.)

Öğrenci	Cevap
1	Olumlu
2	Çok iyiydi. Arkadaşlarımın katkıları olumlu oldu.
3	Gruptaki herkes çok iyi çalıştı.
4	Genelde iyiydi.
5	Evet katıldılar.
6	Genelde arkadaşlarımın hepsi sorumluluklarını yerine getirdi.
7	Genelde iyiydi.
8	Bütün arkadaşlarım iyiydi.
9	Bütün arkadaşlarım katıldı.
10	Hepsi güzel katıldı. Özellikle proje istasyonu çok güzel oldu.
11	Kızlar erkeklere göre daha iyiydi.
12	Herkesin düşüncesini alarak çalışmaları yaptık.
13	Genelde herkes olumlu katkılar sağladı.

14	Genelde iyi bir katılım oldu.
15	Genelde katılımları iyiydi.
16	İsteyerek katılanlar daha çok zevk aldılar.
17	Grup etkinliklerine katılım genel olarak iyiydi.
18	Herkesin görevini yaptığını söyleyebilirim.
19	Biz de birbirimize yardımcı olduk.
20	Birbirimize yardımcı olduk.
21	Görevini önemsemeyen arkadaşımız oldu. Biz de birbirimize yardımcı olduk.
22	Bir arkadaşım drama hariç hep pasif kaldı.
23	Ben ve bir arkadaşım her şeyi yaparken. Diğer arkadaşlarımız az katkı sağladı.
24	Bir arkadaşım her çalışmada pasifti.
25	Bazı arkadaşlar bazen pasif kaldı.
26	Bazen anlaşmazlıklar yaşadık.
27	Kızlar erkeklere göre daha iyiydi.
28	Dört kişiden biri pasifti.
29	Bir arkadaşım katılmadı.
30	Dört kişiydik. Bir arkadaşımız çok fazla ilgilenmiyordu ama yine de yardımcı oldu.
31	Orta düzeyde diyebilirim. Benim yapamadığım bazı işleri de yaptılar.
32	Bazıları iyi, bazıları kötü. Bazıları bazen katılmadı ama hepsi iyiydi.
33	Normaldi

Bu soru araştırmanın nitel boyutunun altıncı alt temasını oluşturmaktadır. Bu alt tema “Öğrenme istasyonlarında etkinliklere katılım”dır. Bulgular bölümünde aktarıldığı gibi sorumluluğa katkı konusundaki olumlu ifade oranı olumsuz ifade oranından daha fazladır.

Altıncı sorunun cevapları incelendiğinde öğrencilerin öğrenme istasyonları uygulamasında genellikle arkadaşlarının genellikle katılımlarını olumlu bulmuşlardır. Yine yaş grubunun özelliklerinden kaynaklanan kıskançlık ve liderlik duygusu sebebiyle olumsuz görüş bildirenler de vardır.

Öncelikle istasyon çalışmaları çocuklarda yeni bir heyecan ve derse karşı olumlu bir tutum geliştirdiği gözlenmiştir. Bazı öğrenciler grup tartışmalarında sessiz olmasına karşın çok iyi resim yapar, çok iyi kompozisyon yazar, bazıları çok iyi sunuş yapabilmektedir (Vural, 2008).

Aykaç'ın (2011) "Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında Kullanılan Yöntem Ve Tekniklerin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" ile ilgili yaptığı araştırmada öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (%59,6) istasyon yöntemini hiçbir zaman kullanmadığı, az bir kısmının da bazen (%29,8) kullandığı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sebeple öğrenme istasyonları uygulaması gibi etkili yöntem ve tekniklerin daha çok bilinirliği ve kullanılrlığı arttırılmalıdır. Bu sebeple Milli Eğitim Bakanlığı'nın üniversitelerle iş birliği yapması son derece önemli bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

2. ÖNERİLER

İlköğretim 5.sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrenme istasyonları uygulamasının akademik başarıya etkisinin araştırıldığı bu çalışmanın bulgularından yola çıkılarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1. Derslerde pasif kalan öğrencileri derse çekmek istasyon çalışmalarıyla daha mümkün olmuştur. Her öğrencinin daha etkili olduğu yönüyle istasyonlara katkı sağladıkları görülmüştür. Öğrencilerin becerilerinin gelişmesine de yardımcı olduğundan eğitimin her kademesinde kullanılmalıdır.

2. 2005 ilköğretim programının da temeli olan yapılandırmacı yaklaşımla da paralel olarak bilgiyi yapılandırmak yeni öğretim yöntem ve tekniklerinin temel dayanağı olmalıdır. Bilgiyi yapılandırırken öğrencilerin hazır bulunuşlukları, bireysel farklılıkları, öğrenme stilleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrenme istasyonları uygulaması bu mantık çerçevesinde öğretim etkinlikleri öngören bir yaklaşım olduğundan bu durumlar dikkate alınmalıdır.

3. Uygulamayla ilgili önerilerin başında etkinlikler için zamanı iyi planlamak gerekmektedir. Zamanın yetersiz geleceği kaygısı öğrencilerin görevleri hızlı yapmasına dolayısıyla anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesinde bir engel olmaktadır. Diğer bir öneri öğrenme istasyonları uygulama sürecinde sınıf mevcudunun az olması çok önemli bir unsurdur. Uygulayıcının tüm öğrencilerinin etkinliklerini puanlaması ve takip edebilmesi açısından mevcudun az olması önem taşımaktadır. Mevcut gibi fiziksel ortam da önemlidir. Aynı anda farklı görevler için farklı mekânlar oluşturulmalıdır.

4. Öğrencilerin görüşme formu cevaplarında sosyal bilgiler dersinin zevkli bir hale geldiğine dair öğrenci görüşleri göze çarpmıştır. Dolayısıyla bu konuyla ilgili yapılacak araştırmalar başka derslerde de yapılabilir. Özellikle sözel derslerde etkinlikler üretilip sonuçları analiz edilebilir.

5. Öğrenme istasyonları ilköğretimin diğer sınıflar düzeyinde de denenip sonuçları incelenebilir.

6. Eğiticilerin öğrenme istasyonları gibi ülkemizde çok bilinmeyen ve uygulanmayan yaklaşımları öğrenmeleri ve tanımaları için üniversitelerin eğitim

fakülteleri ya da Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hizmet içi seminerler düzenlemesi isabetli olacaktır.

7. Ayrıca eğitim fakültelerinde öğrenme istasyonları uygulamaları gibi yöntem ve tekniklerin uygulamalı olarak işlenmesi ve yeni mezun olan öğretmenlerin de bu konuda donanımlı olmalarına katkı sağlanabilir.

8. Yöntem ve tekniklerle ilgili araştırma yapan araştırmacıların da istasyon tekniği gibi eğitimde farklılık oluşturan uygulamalara yönelmesi de bir başka önerimizdir. Bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullarda araştırma ve uygulamalara yönelik teşvik ve yardımlarının bu yöntem ve tekniklerin kullanılabilirliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

9. Çalışmamızda öğrenme istasyonlarının sorumluluk, iletişim, kendine güven, girişimcilik gibi kazanımlar içerdiği belirlenmiştir. İlgili televizyon kanallarında istasyon uygulamalarının tanıtılması yerinde olacaktır.

10. Yapılacak araştırmalarda öğrencilerin uygulama dışındaki öğrenme ortamları dikkate alınmalıdır. Dershane, özel ders, etüt çalışmaları gibi dış etkenler araştırma sonuçlarını etkilemektedir.

KAYNAKÇA

- Akinoğlu, O. (2007). Öğretim Kuram Ve Modelleri. Ş. Tan. (Ed). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri*. (1.Baskı) içinde (167-254). Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Ata, B. (2007). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı. C.Öztürk (Ed.) *Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. (3.Baskı) içinde (71-83) Ankara: Pegama Yayıncılık
- Atasoy, B. (2002), *Fen Öğrenimi ve Öğretimi*, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık
- Aydın, A., (2006), *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*, Ankara: Tek Ağaç Yayınları
- Aykaç, N. (Ocak, 2011), *Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında Kullanılan Yöntem Ve Tekniklerin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Sinop İli Örneği)*.*Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt:19 (1). 18 Ağustos 2011*, http://www.kefdergi.com/pdf/19_1/19_1_9.pdf
- Başbay, A., (2005), *Basamaklı Öğretim Programı*, Eğitimde Yeni Yönelimler içinde (241 – 252), Ankara: Pegema Yayıncılık
- Büyüköztürk, Ş., (2009). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Demir, M.R. (2008). İstasyonlarda Öğrenme Modelinin Hayat Bilgisi Dersindeki Üst Düzey Beceriler Üzerine Etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Demirel, Ö. (2006). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Pegema Yayıncılık
- Demirörs, F. (2007). Lise 1. Sınıf Öğrencileri İçin Ohm Yasası Konusunda Öğrenme İstasyonları'nın Geliştirilmesi Ve Uygulanması. (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Fehrie, C.C. & Schulz, J. (1977). *Guidelines For Learning Stations*. Columbia: Missouri University (ED 139415)
- Fidan,N., (1996). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*, Alkım Yayınevi, İstanbul.

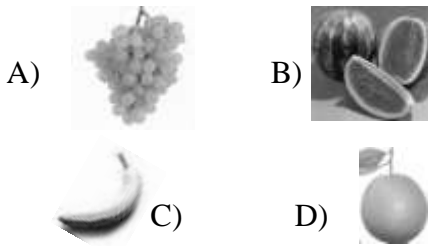
- Fox, J. (2004). *Rotate, Differentiate, And Motivate: How A Blend Of Learning Stations And Multiple Intelligences Theory Can Boost Motivation And Enhance Learning In The Middle School Classroom*. Retrieved July 27, 2009, from <http://www.wm.edu/education/599/2004.php>.
- Gözütok,D.(2006). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Ekinoks Yayıncılık
- Güneş, E. (2009) *Fen Ve Teknoloji Dersinde İstasyon Tekniği İle Yapılan Öğretimin Erişmeye Ve Kalıcılığa Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Hesapçioğlu, M., (2008). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Karasar, N., (2006), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Manuel, B.(1974). *How To Build A Learning Station: Everything A Teacher Should Know*. Chelmsford, Massachusetts: Merrimack Education Center. (ED 088442).
- Maden, E. ve Durukan, S. (2010). *İstasyon Tekniğinin Yaratıcı Yazma Becerisi Kazandırmaya Ve Derse Karşı Tutuma Etkisi*. 18 Ağustos 2011, http://tubar.com.tr/TUBAR%20DOSYA/pdf/2010GUZ/maden_sedat-durukan_erhan_299-312.pdf
- MEB, (2005). *İlköğretim I-5. Sınıf Programları Tanıtım El Kitabı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi
- Mellander, K.(1993).*Öğrenmenin Gücü*, (S.Y. Kölay, Çev.). Ankara: Remzi Kitabevi
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *An Expanded Sourcebook Qualitative Data Analysis*. Second Edition. California: Sage Publications, Inc
- Morgil, İ., Yılmaz, A. Ve Yavuz S. (2002). *Kimya Eğitiminde İstasyonlarda Öğrenme Modeli*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı.22 (110-117)
- Morgil, İ., Yılmaz, A. Ve Yörük, N. (2002). *Fen Eğitiminde İstasyonlarda Öğrenmeyle İlgili Bir Uygulama*. 18 Ağustos 2011, http://www.fedu.metu.edu.tr/UFBMEK-5/netscape/b_kitabi/PDF/Fen/Bildiri/t82DD.pdf

- Ocak, G. (2010). *The Effect of Learning Stations on the Level of Academic Success And Retention of Elementary School Students*. The New Educational Review, 21 (2), 146-155. Retrieved August 18, 2011, from http://www.educationalrev.us.edu.pl/vol/tner_2_2010.pdf#page=146
- Ocak, G.(2008). Yöntem Ve Teknikler. G.Ocak, (Ed.) *Öğretim İlke Ve Yöntemleri* (2.Baskı) içinde (212-292). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Selçukoğlu, Z. (2006). Bilişsel Yaklaşım Temelli Psikolojik Danışma Sürecinde Danışman ve Danışanın Sözel ve Sözel Olmayan Davranışları Üzerine Nitel Bir Araştırma, (Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya
- Sönmez, V.(2007). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Sönmez, V.(2008). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Sünbül, A.M. (2003), *Eğitime Yeni Bakışlar*, Ankara: Mikro Yayınları
- Şahin, H. (2006).Kişisel Rehberlik Ve Psikolojik Danışma. A.Kaya, (Ed.) *Psikolojik Danışma Ve Rehberlik* (3.Baskı) içinde (169-201). Ankara: Anı Yayınları
- Tay, B.(2008). *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara:Pegem Akademi Yayınları.
- TTKB., (2005). Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi, Ankara
- Yaşar, Ş. Ve Gültekin, M. (2007). Anlamalı öğrenme için Etkili Öğretim Stratejileri. C.Öztürk (Ed.) *Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. (3.Baskı) içinde (111-146) Ankara: Pegama Yayıncılık
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yurdakul, B., (2005), *Yapılandırmacılık*, Eğitimde Yeni Yönelimler içinde (39 – 65), Ankara: Pegema Yayıncılık
- Vural, M. (2008). *İlköğretim Okulu Ders Programları ve Öğretmen Kılavuzları*. Erzurum: Yakutiye Yayıncılık

EKLER

Ek-1. 5.sınıf I.Ünite “Bölgemizi Tanıyalım” Ünitesi Öntest – Sontest

- Doğal, beşeri ve ekonomik yönleri ile diğer alanlardan ayrılan, kendi sınırları içinde benzerlik gösteren alanlara aşağıdakilerden hangisi denir?**
A) Coğrafi bölge B) Şehir C) Kıta D) Ülke
- Türkiye'nin en yüksek bölgesi aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Akdeniz Bölgesi B) Doğu Anadolu Bölgesi
C) Ege Bölgesi D) Karadeniz Bölgesi
- Yaşadığımız yerdeki iklim aşağıdakilerden hangisini etkilemez?**
A) Tarım B) Hayvancılık C) Bitki örtüsü D) Eğitim
- Aşağıdaki illerimizden hangisi İç Anadolu Bölgesi'nde değildir?**
A) Ankara B) Konya C) Nevşehir D) Malatya
- Fiziki haritada tarım alanlarına uygun yerler aşağıdaki renklerden hangisiyle gösterilir?**
A) Mavi B) Kahverengi C) Sarı D) Açık mavi
- Yıllık yağış miktarının en çok olduğu bölgemiz aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Karadeniz Bölgesi
B) Ege Bölgesi
C) Doğu Anadolu Bölgesi
D) Güney Doğu Anadolu Bölgesi
- Aşağıdakilerden hangisi en çok ege Bölgesi'nde yetişir?**

8. Ülkemizde en çok nüfusu olan il aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İzmir   B) Ankara   C) Bursa   D) İstanbul

9. Aşağıdakilerden hangisi insan kaynaklı bir afettir?

- A) Deprem   B) Heyelan   C) Sel   D) Nükleer patlama

10. İç Anadolu Bölgesi'nde hangi iklim türü hâkimdir?

- A) Akdeniz iklimi   B) Karasal iklim
C) Karadeniz iklimi   C) Okyanusal iklim

I. Yazlar sıcak ve kuraktır.

II. Kışlar ılık ve yağışlıdır.

III. Bitki örtüsü Bozkır'dır.

11. Yukarıdakilerden hangisi Akdeniz ikliminde görülmez?

- A) I   B) II   C) III   D) I-II

12. Aşağıdakilerden hangisi Karadeniz Bölgesi için söylenemez?

- A) Ormanların en çok olduğu bölgedir.
B) Çay yetişir.
C) Karadeniz iklimi görülür.
D) Yağış çok azdır.

13. Aşağıdakilerden hangisi depreme karşı alınacak önlemlerden değildir?

- A) Çok katlı binalar yapmak.
B) Halkı bilinçlendirmek.
C) Deprem planı oluşturmak.
D) Sivil kurtarma ekipleri oluşturmak.

14. Yurdumuzda kıydan uzak iç kesimlerde yer alan bölgelerimizin orman bakımında fakir olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İç bölgelerin dağlık oluşu.   B) Yağışların yetersiz olması.
C) Sıcaklığın düşük olması.   D) Yükseltinin az oluşu.

15. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin en yüksek dağıdır?

- A) Nemrut Dağı
- B) Süphan Dağı
- C) Tendürek Dağı
- D) Ağrı Dağı

16. Karadeniz kıyılarımız fazla girintili çıkıntılı değildir. Bunun en önemli nedeni hangisidir?

- A) Dağların kıyıya paralel uzanması.
- B) Toprak yapısının sert olması.
- C) Yağışların çok olması.
- D) Akarsuların dağları parçalaması.

17. Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde "çığ" felaketinin görülmesinin temel sebebi nedir?

- A) Denizden uzak olması
- B) Ülkenin kuzeyinde olmaları
- C) Dağlık ve kar yağışlı olması
- D) Akarsuların çok olması

18. Aşağıdakilerden hangisi, insanların doğa üzerindeki olumsuz etkilerinden biri değildir?

- A) Bina inşa etmek için ormanları yok etmek.
- B) Fabrika atıkları deniz veya akarsulara dökülmek.
- C) İçme sularını klorlanmak.
- D) Spreyler ve deodorantları sık sık kullanmak.

19. Ormanların kesilmesi, arazinin yanlış kullanımı, yanlış otlatma hangi doğal afete sebep olur?

- A) Erozyon
- B) Deprem
- C) Çığ
- D) Yangın

20. Aşağıdakilerden hangisi sel baskınlarının oluşmasında insanların rollerinden değildir?

- A) Ormanların yok edilmesi.
- B) Arazinin teraslanmadan kullanılması.
- C) Yerleşim birimlerinin dere yataklarına kurulması.
- D) Çok yağmur yağması.

21. Fiziki haritalarda karalarda yükselti arttıkça haritalarda kullanılan renkler kolaylaşır. Buna göre hangi bölgemizde koyu renkler daha çok kullanılmıştır?

- A) Marmara
- B) İç Anadolu
- C) Güneydoğu Anadolu
- D) Doğu Anadolu

22. Aşağıdaki yeryüzü şekillerinden hangisinin oluşumunda denizin etkisi yoktur?

- A) Koy
- B) Körfez
- C) Yayla
- D) Burun

23. Ege Bölgesi'nde dağların kıyıya dik uzanmasının sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi gösteremeyiz ?

- A) Kıyıların fazla girintili çıkıntılı olması.
- B) Dağlar arasında verimli ovaların olması.
- C) Zengin maden yataklarının olması.
- D) Akdeniz ikliminin iç kısımlara kadar girmiş olması.

Ek-2. 5.sınıf II. Ünite “Ürettiklerimiz” Ünitesi Öntest – Sontest

1. Bir tarım ürününün yetişmesinde aşağıdakilerden hangisi etkili değildir?

- A) İklim B) Sulama olanakları C) Nüfus D) Toprak yapısı

2. “Karadeniz Bölgesi’nde üretilen fındık, yurt dışına satılarak ekonomiye katkı sağlanır.”

Yukarıdaki cümlede anlatılan şekilde, bir malın yurt dışına satılmasına ne ad verilir?

- A) ithalat B) sanayi C) üretim D) ihracat

3. Aşağıdaki ürünlerden hangisi Ege Bölgesinde yetişmez?

- A) Çay B) Üzüm C) Pamuk D) Zeytin

4. “Bölgemizde şeker fabrikasının kurulmasından sonra işsizlik sorunu kısmen çözümlenmiştir.”

Cümlede bahsi geçen bölgemizde hangi ekonomik faaliyet şeker fabrikasının açılmasını sağlamış olabilir?

- A) Ticaret B) Tarım C) Hayvancılık D) Turizm

5. Akdeniz Bölgesinde en çok görülen ekonomik faaliyet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanayi B) Hayvancılık C) Turizm D) Balıkçılık

6. Aşağıdakilerden hangisi ekonomik faaliyet değildir?

A) Müzeye gitmek B) Halı dokumak C) Fındık yetiştirmek D) Fabrika kurmak

7. Aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) Fındık en çok Karadeniz Bölgesi’nde yetişir.
B) Yurdumuzda petrol yatakları Doğu Anadolu Bölgesi’ndedir.
C) Bursa’da otomotiv sanayi gelişmiştir.
D) Çay kurak iklimde yetişir.

8. “İnsanların çeşitli kaynakları işleyerek ürünler elde etmesine.....denir.”

Cümlesinde noktalı yere aşağıdakilerden hangisi gelir?

A) ticaret   B) üretim   C) ihracat   D) ithalat

9. *Toplandıktan sonra fabrikada işlenerek kullanılan tarım ürünlerine sanayi bitkisi denir.*

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sanayi bitkisidir?

A) Muz   B) Portakal   C) Pamuk   D) Kiraz

10. “Bir bölgenin iklim özellikleri, yeryüzü şekilleri, ulaşımın kolaylığı o bölgenin sanayileşmesini etkiler.”

Bu açıklamaya göre aşağıdaki illerden hangisi sanayi yönünden en gelişmiştir?

A) İstanbul   B) Ağrı   C) Amasya   D) Artvin

11. **Hayvan yetiştiriciliği aşağıdaki illerden hangisinde diğerlerine göre daha fazladır?**

A) İstanbul   B) İzmir   C) Van   D) Bursa

12. **Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?**

A) Antep - Hamsi   B) Malatya - Kayısı
C) Antalya - Turizm   D) Çorum - Nohut

13. **Ankara'nın sembolü olan küçükbaş hayvan aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Koç   B) Tiftik Keçisi   C) Koyun   D) Tavuk

14. **Aşağıdaki mesleklerden hangisi üniversite eğitimi gerektirmemektedir?**

A) Öğretmenlik   B) Avukatlık   C) Doktorluk   D) Çiftçilik

15. “Üretilen ürünlerin başka ülkelere satmasına.....denir.” Cümlesinde noktalı yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) ithalat   B) ihracat   C) tüketim   D) üretim

16. Bir yerde fabrika kurulması için aşağıdakilerden hangisine gerek yoktur?

- A) Tarihi değer taşınması
- B) Nüfusun yoğun olması.
- C) Ulaşım kolaylığı.
- D) Ham maddenin bulunması.

17. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi yağ elde etmek için kullanılır?

- A) üzüm
- B) İncir
- C) buğday
- D) mısır

18. Aşağıdakilerden hangisi meslek seçimini etkileyen faktörlerden değildir?

- A. İlgi ve kabiliyetler
- B. Alınan eğitim
- C. Ekonomik faaliyetler
- D. Yaşadığımız ev

19. Bir bölgede yaygın olarak sürdürülen ekonomik faaliyetler o bölgede yaşayan insanları ne yönde etkilemez?

- A. Meslek seçimi
- B. Fabrika kurulması
- C. Ulaşımın düzenlenmesi
- D. İklimin bozulması

20. Bir bölgede meyve suyu işleyen tesisler yeterince fazla ise aşağıdakilerden hangisi buna bağlı olarak gelişen iş kollarından biri olamaz?

- A. Kutu ve ambalaj üretimi
- B. Meyve üretiminde artış
- C. Besi hayvanı üretimi
- D. Taşımacılık

21. Niğde şehrimiz, ülkemizde elma üretiminin en fazla yapıldığı yerlerden biridir. Bu şehrimizde hangi üretim dalının gelişmesi beklenir?

- A. Dokuma sanayi
- B. Tarım ilacı üretimi
- C. Meyve suyu üretimi
- D. Besi hayvanı yetiştiriciliği

22. Aşağıdakilerden kaç tanesi pamuk üretiminin fazla olduğu yerlerde fazlaca gelişen iş kollarındandır?

I. Pamuğu iplik yapımına uygun hale getiren çırçır fabrikaları

II. İplik sanayi

III. Tekstil(Kumaş) sanayi

IV. El sanatları

A. 1   B. 2   C. 3   D. 4

23. Türkiye’de; Konservecilik; Marmara ve Ege Bölgesi’nde Kereste endüstrisi; Batı Karadeniz Bölgesi’nde Deri endüstrisi; Doğu Anadolu Bölgesi’nde gelişmiştir.

Bu durumun ortaya çıkmasında,

I. İklim özellikleri

II. Ulaşım kolaylığı

III. Tüketim ihtiyaçları

IV. Yüzölçümleri

Yargularından hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

A. Yalnız I   B. Yalnız II   C. Yalnız III   D. I ve IV

Ek-3. 5. Sınıf I. Ünite "Bölgemizi Tanıyalım" Ünitesi İstasyon Planlaması

I.KONU	DERS SAATİ	I. GRUP	II. GRUP	III. GRUP	IV. GRUP
1.KONU: YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ VE İKLİM	1	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU
	2	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU
	3	PROJE İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU
	4	DRAMA İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU

II. KONU	DERS SAATİ	I. GRUP	II. GRUP	III. GRUP	IV. GRUP
2.KONU: DOĞA VE İNSAN	1	ARAŞTIRMA İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU
	2	PROJE İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU
	3	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU
	4	DRAMA İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU

III. KONU	DERS SAATİ	I. GRUP	II. GRUP	III. GRUP	IV. GRUP
3.KONU: DOĞAL AFETLER	1	ARAŞTIRMA İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU
	2	PROJE İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU
	3	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU
	4	DRAMA İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU

İSTASYON ÇALIŞMA GRUPLARI

I. GRUP	II. GRUP	III. GRUP	IV. GRUP
1. İSMAİL ÇAĞRI BİRDANE 2. ÖMER FARUK ÖZDEMİR 3. ERTUĞRUL ÖZSU 4. AHMET KAAN SUBAŞI 5. TALHA ÖZÇELİK 6. İBRAHİM ALPER AKBALIK	1. ŞEYDA AYDIN 2. HİLAL DERİN 3. AHMET SERTESER 4. ENES ÇETİN 5. YAŞAR ARSLAN 6. AHMET TURHAN ALP	1. ALANUR TAŞPINAR 2. ŞEVVAL AYDIN 3. MUSTAFA BURAK DALKILIÇ 4. FEHMİ UYSAL 5. EMİR TANER	1. ABDULLAH UTKU KILINÇARSLAN 2. İSMAİL TOZAN 3. ESRANİL AYDIN 4. GÜLNUR DENİZ

Ek-4. 5. Sınıf I. Ünite "Ürettiklerimiz" Ünitesi İstasyon Planlaması

I.KONU	DERS SAATİ	I. GRUP	II. GRUP	III. GRUP	IV. GRUP
1.KONU: EKONOMİK FAALİYETLER	1	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU
	2	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU
	3	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU
	4	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU

II. KONU	DERS SAATİ	I. GRUP	II. GRUP	III. GRUP	IV. GRUP
2.KONU: EKONOMİ VE İNSAN	1	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU
	2	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU
	3	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU	DRAMA İSTASYONU
	4	DRAMA İSTASYONU	PROJE İSTASYONU	AFİŞ SLOGAN TASARIM İSTASYONU	ARAŞTIRMA İSTASYONU

İSTASYON ÇALIŞMA GRUPLARI			
I. GRUP	II. GRUP	III. GRUP	IV. GRUP
1. GAYE KARACA 2. AHMETCAN İYİLİKLİ 3. İREM ÇELİKTEN 4. MEMNUNE KOCA	1. EMRE DEMİREL 2. NUR DEMİREL 3. ŞEYMA ÖZÇELİK 4. MERT MARAL	1. SUDE ŞENEL 2. UFUK ÖZCAN 3. MÜCAHİT DÖNER 4. REYYAN DOĞAN 5. HİLAL ÖZSOY	1. MUSTAFA ŞEKERSOY 2. CİHANGİR ATİK 3. SÜMEYYE TELEK 4. FATMA GENÇ

Ek-5. Öğrenme İstasyonları Görüşme Formu

ÖĞRENME İSTASYONLARI UYGULAMASI ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU	
SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE YAPILAN ÖĞRENME İSTASYONLARINI DİKKATE ALARAK CEVAPLAYINIZ.	Y A N I T L A R
SINIFINIZ:	
1. CİNSİYET	
2.YAŞ	
3. BABANIZIN EĞİTİM DURUMU	
4.BABANIZIN MESLEĞİ	
5.ANNENİZİN EĞİTİM DURUMU	
6.ANNENİZİN MESLEĞİ	
1.Öğrenme istasyonları güç olarak gördüğünüz konuları öğrenmenizi kolaylaştırdı mı? Bu nasıl oldu? Açıklayınız. (Öğrenmenizi kolaylaştırma yönündeki katkıları nelerdir?)	
2.Öğrenme istasyonlarının olumlu yönleri nelerdir? (Öğrenme istasyonları hangi becerilerinizin gelişmesine yardımcı olmuştur?)	
3. Öğrenme istasyonlarında karşılaştığımız güçlükler nelerdir? (Uygulama sırasında karşılaştığımız olumsuz durumlar(kaynak bulma, materyal bulma, iletişim vb) nelerdir?)	
4. Öğrenme istasyonlarında çalışırken arkadaşlarınız ile iletişiminiz nasıldı? (Daha önce iletişim kurmadığımız arkadaşlarınızla iletişim kurmanıza yardımcı oldu mu? Nasıl?)	
5. Öğrenme istasyonları, sorumluluk alma düzeyinizi nasıl etkiledi? (Öğrenme istasyonları grup çalışmalarınız sırasında araştırmaya katılma, görev alma vb isteği oluşturdu mu? Nasıl?)	

<p>6. Öğrenme istasyonları kendinize güvenmenizde yardımcı oldu mu? Nasıl? (İstasyonlarda çalışırken “ben yapabilirim anlayışı” gelişti mi?)</p>	
<p>7. Öğrenme istasyonlarında çalışırken grup arkadaşlarınızın etkinliklere katılma durumları nasıldı? (Arkadaşlarınız grup etkinliklerine yeterince katıldı mı? Onların etkinliklere katılımını olumlu veya olumsuz olarak değerlendirin.)</p>	

Ek-6. Ürün ve Uygulama Fotoğrafları

Ek-8. NVivo Çıktıları

Project Summary Report

Project: Öğrenme İstasyonları
Generated: 05.05.2011 11:40
Created: 04.05.2011 19:35
Modified: 05.05.2011 11:05
Location: D:\Öğrenme İstasyonları\Öğrenme İstasyonları.nvp

Attributes

Sub-folders: 0
Items: 3

Cases

Sub-folders: 0
Items: 33

Documents

Sub-folders: 1
Items: 0

Externals

Sub-folders: 0
Items: 0

Free Nodes

Sub-folders: 0
Items: 5

Görüşmeler

Sub-folders: 0
Items: 33

Matrices

Sub-folders: 0
Items: 0

Memos

Sub-folders: 0
Items: 0

Models

Sub-folders: 0
Items: 0

Queries

Sub-folders: 0
Items: 0

Relationship Types

Sub-folders	0
Items	1

Relationships

Sub-folders	0
Items	0

Results

Sub-folders	0
Items	0

Sets

Sub-folders	0
Items	0

Tree Nodes

Sub-folders	0
Items	7